אין לו גבהות אלא לב בלבד נקרא תועבת
ועתה תכון הרעות הנכרות אחר הג
הנזכרה השמות הרפה הכבוד
השביעי מלוקות כמו קחה השלישית שמו
הרביעית קטרה החמישית שכחת
כל זמן שיהיה אדם רקשה עינו ולהתפלל
אין לו פנאי לזכור אחריתו והמתקשה עינו
עינו קרוב לזנות השישית הגזה מבזה
ירי תשוקה שיתגזה לאיבלים ומבלים
נשים ולבנות פלשיריו שיהם ואלו אין יד הגזה
משמת ויצא לידי גזבה וגילה שנאי אמר
אדם הנאל והגזה היא מידה רעה כל כך
שפרוש מגזה בחוץ עד שלא יאכל בשר
אלא ישתה יין ולא ישא ישה ולא לבש מלבוש
מלבושי צמר אלא מלבושים קרועים משלכים
על זה נאמר אל תבא ערוך הרמה ואל תתן
תשוקם יותר נזה תשוקם רק ישר
אדם שיהיה נקי בכל עניניו כי הנקיות היא
הפרשות של מעשים טובים ולבש מלבושים
בינונים העשיר לפי עשרו והעני לפי עניו
אלא יהיו מתוקנים בכבוד גדי הרחם ואל יהיה
על בגדיו כתמים של שמן ושומן ואל שום
טיטפת גם מאכלו יהיה נקי ומלכים ישרר
הוא ומשתנאש יהיו נקיים גם שולחנו יהיה
נקי ומיטתו יהיו נקיים גם גופו יהיה נקי
ויהיה ריחו פניו ידיו ורגלו ולבשיים כל גופו
כלו של דבר כל עניניו יהיו נקיים וכל המלו
המשבחים זה שם שנים שכרו גדול מאד
רעק כשל הגזה לגזור כל אדם בעצם
ובלבם ודם ומשכים עינו ומחז
ומחזיקים בלבם כל אדם קטן וגדול ומחזיק
טובה לעצמו כמעשיו ומיה קטנה תבר
מחשבתם אותה דבר גדול ומוסר שהם מחז
מחשבתן שהם גדולים הם ומתבישים ושאל
דבר תורה ומשום אדם ומתבישים לחזרות על הז
האמת ולא יחשוב על כבוד שהיה הוא שיהיה
לבם הנשלם שהם גוזלים ומקבלים גזל יש להם
דיי ואלו המקבלים תמיד הם שמחים
בחכמתן הגדולה ובמעשיו יראים גם הם
מתנבאים בלשון הכמים ואל אלו הם מידות
הרעות הנזכרות בחכמתו ובמעשיו הטובים
הוא מעסיד שכחו כל שכן מי שמתבאר בת
בחכמה ובמעשים שאין בו שום מידה
רעה שאין ראוי מחזיק
שבבל מעשיו לשם שמים אמור ומסתר
ואל מעשה שום עשה אדם גם כל מעשה

שיעשה יהיה כוונתו להנעם ריעון הבורא ל
לבד ולא יקבל ריעון בני אדם אלא כדי לקנא
אל ריעון האלהים ויתברך ויתע ולא יחפץ לקבל
שכר על מעשיו הטובים אם לקבל בכוונה רק לפ
לכבוד האלהים ומעשה כל מעשיו לשם האלהים
המשקיף על הלב שנאמר אל חוקר לב ובחנים הנ
הנסתרות ליי אבינו לכן ידע הגזה אם לא יזמו
בחכמה ובזריזות להגיל מן הגזה ועל שיש
בידו תורה ומעשים טובים עושים ומחזה מאד
כי הייבר הרע ויוכל אדם ומלבד לאדם טעות
ורעות להכשיל לידי גזה כי הייבר הוא עבון
לב האדם וכבל שעה חושב להפיל ויעבר
רוגזה לשאר אדם כי כל אחד שיהיה לו
אם תבטח אחרת בפעל אז ה ימלוך מלך אל
הייבר לא יוכל לא יעזבך אם תבטחהו מאה
פעם אפי הכי לא יניחך ועל זה אמרו אל תאמר
בעינך עד יום מחרך כי כל ידיך יאחזו לך
יום ינחך בקל שבקלות סמא שיגיחך בחמ
שבחנורות תקלית תחבולות
של הייבר הוא ויקשה לו ש
של אדם ומבלהו ומתקיף לו הגזה ואחר
ומידות רעות ומשכח מלב האדם עונש של
גהינם ומעביר מלבו מחשבו ומדרון של הדין
הגדול ומשכח מלבו יום המיתה ומביא בטחון
בטחון כלבו שיחיה ימים רבים ואם לאדם
אפי אם תעשה עבירה פלא שיין תיכל
לתקן טרם תמות ורבים עד ימים כמיל גדם
הייבר לאדם עד שלא יתבונן לאחריתו ויש
ויש כל כוונתו על זה העולם הכלה והאחר
אם יש אדם שהוא כשר במעשיו ומתנ
ומתרחק מעבירות בכל יכולתו לעולם יכנ
בו הייבר הרע ובלבו ובך יאמר לך הייבר
בכר הגעת לעלות חסידים ויראו לך להתנ
להתר מות ולהשוקל כדי לא יגיע בעיני הע
העולם הן ולהחטא להם ולעלות להם הכמרנ
ויעקתך כדי שיוהכך ויאיר לך מידות
כל מי שלוחו הכרות עוה הגיעו רוח הגיחם
עוה הגיעו וכל זה שקר וכזב כי אינו נא
אדם ואשר העולם מהבים אותם ומכבדים
שאותם אלא כל אל מי שכוה הכרות עוה
הגיעו לו ומשום שהחטא להם אלא ומשוכים
מעשים הטובים מעשה שהבים אותו זה
פגעו גדול שהגיעם אוהב אותו אחר כך
יפגעך לעלות הגדולתך כדי שיעשה אחר
ויעשה כמוך כל זה כלבל הייבר רק לחבריו
יכל לעלות כדי שיעשו גם בזה אל הבר

ובו

ומן כברך בנ אדם הייבר יפגעך ויאמר
לך ראה אותה חשוב שהעולם מכבדון
אותך אם תעשה שום מעשה הייבר יפגעך
לעולם להתגנות וזה חלי גדול מן הייבר
שהוא מגיעים שלא לחזות בפנאת ה כי אותו
אדם לזה תשבר מעשיה משבר בנ אדם
הלא פלוני ופלוני עושים כך ואיך שהיה להם
הבה לך אם אדם אחר הייבר מגבה לה
האדם לאחר הרבה ואמר לאדם מה מעשל ה
הטעם וכזה גדם שיעשה הכלות הכלות
ישכה הכל בעת שאותה שאחר כתבר
בתעלה הבה הייבר יכנס בהחשבתך וחב
והחשבות אחרות כדי לכבל תפלתך
פעמים שהייבר מגיעים לאדם לעשות מיטה
כדי להכניס לידי עבירה כייבר אם האדם קל
עליו לאחר בדקיעות אז הייבר מגיעים לעשות
מיטה כדי שיכשל תלאדו ויהיה הפסידו מל
אחרו והשכרו אלא שלא דבר כל כשיבר
הרע מלם הם לכבל את האדם מעשה הטוב
הוא כמו שאינו הגולך לשמוע ומחבה לו מ
ומראה לו כמו לו הוא שהבו ומגיעים לו עצות
שהגיע עכשו שהם לעבוקתו ומודעת כדי להם
הכלו ולעולם ומגבה לב האדם לאחר ולעש
לעשות הרבה אחר ומאה שיכל לבכל ומ
ומעבר לו מאה כמאות כלבו לעשות דבר גדל
ומגדולה שלא יכל לעשות הדבר כל כך כמו
שאבר אז הקבעה תמותו לעשות הדבר
שאינו לו יכולת לעשות בעת ישר
הגשה מעשה הטוב בעינך ומי אי
אחה מדוה הגדל אם מן הדבר שלם ואם מן
מחברים אינו שלם גם תבחן אם זה המעשה
אשר נעשה לפי העולם אם הייבר עשהו
באחר בחברים כמה העשין כאשר אתה
עשה לפי רבים ואם תתבחן לו אז מי מע
מעשיך שלם כל מה שיעבר מעשין זרה
ייבר הרע אינו כי אם עיקר בים עד מאה
שהוא חייב הזהר ולשאר עינו ומאנו כי
בכל מעשה וכבל מידה ומידה הייבר יקלקל הע
העשין ואחרו פתחו עתה לראות הלא
הרע לם עשין הייבר כי יש כמה בנ אדם
הלכים כתמים ומראים נתנו לו על קלקל הייב
ומשכילים יקלו יבר הרע ומרבים ומזהרו
עשותם כאחר הרע אלא שהגבהה
מידה רעה אך לעשין שכם ומרוה ומתר
כתבלות חכמים ומדה אם לפיך שבתת חלק
ומשכי כת הקדוש ולא עתה חלק ומשב

קרבות וכן אשריו מה טוב חלקינו ועל זה
שוגר ומגבה לבו ברבי ה ונ כמאת קבל
המתה לל השכל ומדע אותו ונהתהלו משם
קדשו כל זה העשין שוהב את השם ושמרו
משם שקרביו לעבודתו לו שיהיו שומרים
ברוך נאות לעשין שלם זה אך לשלם גבה
עפשו ולעלה ותרעם על עפשו תמיד כמה
שוקדים ומעבדת הבורא גם הגזה
שוכה נגד הרשעים הוכיחם להכליים
ומסור הכעש להם כמו ומרבי הרגן ויש על
הטוב ויזהר על הרע כך יכלו הגזה מכ
ות האדם לידי שפלות של גאות אדם תשפל
בעת ישר יראה האדם ישר הגזה ותגע
גתנבות כלבו עיקר לאשות ובדרים הנבדלים
את לבו שכחו ומטיבה פרוחה ומשוב לעבר ויתן
רון והשכון לפני הקל ויחשוב כמה גדים שבו
שעתנו ועברו רון השלם ות ומשתכחו ב
לא הרו ונה הזעלם גוותם גדר להתחזק
רון הגזה ומשוה מידות רעות הזרעה לכ
לעקר הגבות ולבו גבל וכל לו וכל לעשות
זה כמחשבה לבר אלא מתחלה יעיר להתחזק
רון הגבהות עד קיבר הזחקון כייבר אדם
שהיה רגל להתלבש בגדים טובים והיה רגל ל
לבר דברי גזה אין לו תקנה לעקר כל הגזה
נלבו עד שיטבע עצמו בכ זיון ישב לגמה
רון הכל ולא ילבש בגדים אלא בגדים גרועים
ורבה בשותיקה ומאד מאד וכן יעקב עינו
יגים ודם ובזה העין יעקר מלבו כל הגאות
ומחר כן יגל עצמו לדבר טוב זה וכן מי שה
שהגזה תמילה יטבע עצמו יגים רבים ובכל
העין שלא יראה שום דבר ואפי אם הכהו
וקללהו לו יחוש ושתוק ויעשה כך זמן מ
ומוכה עד שיעבר הגזה ולבו ואז יחזור
לדרך הכנוב ולדרך זה עשוה בשמור ומדו
רעות ותתחילה נתחרק ומדעה הרעה עד
שלא יכל להתרחק אותה ויהגג כה זמן מ
ומוכה ואז יחזור ויתקש דרך הכנעים אל
לתעש ותתחילה דרך הכנעי אז יעפשו זה
וכל אדם ישר רעתו נגשך לעבודת הבורא
ולקח הטוב שבכל מידה ישים זה הדרך לעינו
לפני חכיו ולא זה שונה ושמה דרך אלהינו

כשבע אלים

טעם הענוה

היא שורש הענו
ומעשה הענו הוא
ויקבל לפני השם שלא לשעות הן הן מי
שיש לו הן מעבר הבורו הוא נותן לו שיקלנו

ובקשתו גם ושבה רכי עה שתתכח כמידת
עניה שלו והאיש ושבה עמו ויאר ונרה
היין העניה היין הכעס ושפלות העפש וחושב
עיניו טרף להיות נבזה בעיניו ויגעל ושפל
רוח ורך הלבב ורוח נשברה

טורט העניה

ענר הכורח שיחשו
מעיניו בעורו ש
שלוי ושקט ובריו ועשיר ישר הכורח הטיב
עמו טובה ונסרו ושהוא עמו ויאר לאורו
הטובה וכן יחשוב העני אופ על המעיט שי
שיש לו מיני ראור לאורתו ומעט וירוה בע
כעולם שיש יותר עניים ומעט כי כל אדם
יקיצו לעולם עבדים ושפלים ומדוכים יותר
ומעטו ויחשוב גדולות הל ומומנו תמיותו
ויחשוב מה אע הלו אע כריש שפלה מאור
מוב עמוד בעולם השפל והכלה ויחשוב כל מה
שעוכל ועשות ומעשים עוכים מינים כי אם
כמו טיפה בים גר מה שאוב חיים ועשות
ויעשה כל מעשיו לו לשם כבוד ולא להחנף
ולא לשום השוה אך יעשה הכל לשמו הגדל
וכל יכולתו יתרחק מן הכבוד אים ומספרים
עליו ועל יהיה לבורשו על אשר נדע לעולם
ומעט ומחרפתו ויתנהג בענוה כמשיח ובמתן
על כבוד אדם בעניין המאון ועשות לפנים ומשו
הדין עם כל אדם ועיקר שיכנע לאותם ש
שהם תחתיו בגון לבע ביתו ולשרותו ולאותם
העניים שמתפרנסין והוא מיני יעיך להכ
ומיני ירע ומהם והכעס ליתומים ולאלמנות
ולגרים וסוכל טורחם ומשאם ושומע חרפתו
ומיני ומשיב מחמת גדל ענותו זו היא על
עיקר הענוה עוד יש ענוה כגון הכעס לפנ
רמאתו ולפנ הרעיקים וחושב בלבו אילו הין
עמי השם אשפל עיניו לפניהם ומכבדם
גם יחשוב יכנע לפנ החכמים כדי שיקרבנו
ולמדוהו ויכיחוהו ירוע דרכי השם ויהיה
עיניו לפנ תלמידיו לפרש בחת וכסבר פנים
לגדל ולקטן כפי עניינו ויהיה עינו לשאל
ודקטנים ולאור מהם מה שאינו ידע
הענוה עכרת כאדם כשאה לרבים

הראשון

מחזיק כעסו על מי שכעסהו
ומאד ויש לו כח להנקם ומחל
מחמת ענוה השיב כשיש לו הפר גדול
מי שיעשהו בעו ואוהבו ושונאו ומיכיר עליו
הרע השלישי אם ישמע שהעלם ומשמו
אותו על חכמתו ועל מעשיו הטובים שלו ישא
עיניו כלבו על השבח הזה ואם ספרו עליו
מעשים רבים אם אמרת הדבר לו יחפש מי
יוצאתשות לנקות עצמו אך יזלא שפלות לפנ
המקום ואדה על אשר גלה לו מעט מחרפתו
כדי לייסרו אם סבלו עליו שקר אל יכלים
המדבר ולא יכעס עמו כלו של דבר יהיה ש
שוה לו בשבח והגנאי ואין נקרא עמו ולא
שומע חרפתו ושותק הכביעי אם הבור
ויטיב לו בעשר וכבדם ונתן לו חכמה ויהיה
יוסיף ענוה ושפלות לפנ המקום ויכבד בני אדם
ויטיב להם יותר ומתחילה ולא על שום אדם ישמר
מחמת עשרו ולא יעשה הדק במעמד לשום מי
ולא ישים חכמתו על חבלי עולם זה ולא יתחכם
לריב לשום אדם החמישי כגון שהוא
עושה רע לאדם אחר במעשה מן דברים הה
הולך ומעינו ומפייסו ומעבר שהוא מיני מ
נהנה ומשמחו אדם ומינו ערוך לו לשום דבר
ומיני ירא ומינו אולי ומחה ענוה הולך ומפייסו
הששי שיתנהג במעה רך וכקול ענוך ולא
יתעסק בגני המלכושים כמו של ועתה הורר
ערוך ומעליך ראה מה שומר בעניים רך עני
במשפט ולמד עניים דרכו ומאו עקב ענוה
יראת השם והשכינה שורה עליו של ושכון
מת רכו ושפל רוח ונהקיטו ומעו שומכ עפר
מי שנעשה שכן לעפר בחיין וכתו רם השם
ושפל יראה מי שמשים לבו כבשר תפלרון
נשמעת רכתיב יבא כל בשר להשתחות וג
זכחי אלהים רוח נשברה וכתי לב נשבר ונרמ
אלהים לא תבזה הענו שומח בחלקו הן רב
הן מעט מידת הענוה לרוח כל האדם לקבלות
ולהחזיק כל אדם יותר טוב ומעט הן זקן הן נער
הן עני הן עשיר הן חכם הן טיפש כולם הם
כעינו טובים ומעט ומעי העשו הם שכחים
כי העולם רוצים לכבדו וגם עתידו רבים

ני

שהוא נבזה בעינו הוא גדול ונכבד בע
כעינ העולם אך לא יהיה עמו לפנ הל
הרשעים כמילי רשעיו ולא יוכיחם יש ע
עבה רעה ומאד כגון ולא ההלכים בענוה
מלכושיהם כדי לגרשות העולם לפנ העולם
שהם חסידים ופרושים וכמותו עשרים רעה
ומחמדים לגי שאין לחמלה תחות הענוה
היא יותר רעה מן הגאוה

כתר החכמה

היא הענוה ויזהו
כן העולם הכבו מי מ
שהוא עמו ושפל ורך עולם הכבו נכרא ביזר
שהיא הזות הקטנה עבור שהעניים זוכים
לכו שם יחות ויושוה של השם של ר אותו ת

ביין יור להודיע שהוא שוכן בעניים ומחר ש
להם תשובה כדכתי יפור עניים כישוע

טער הכושות

ומאו חכמים
הכושות הוא הם
השכל והשכל הוא הכושות ורוחי אדם להג
להתקיב עיניו כמידת הכושות כי הכושות
היא גדר גדול לפנ כל העבירות כי רוב העולם
נמשכים מכוה עבירות ונחה הכושות ומ
ומתוך שלו לשוה כי לשוה אך ומעלה הע
העליונה כמידת הכושות להתבייש לפנ השם
בעניין שלו ומומרה אהי כושת ובלמתי להרי
אהי פני שליך ויעיך אדם לדעת
ידע שהבורא עולם ומעיר כל חי הוא מעינו
כלבבות ונגלה מחשבות וישיג את ומדקות
הכושות כהתבודדו לחשוב גדולת השם וכ
וכזוכרו תמיד כי השם מזה ומעשיו ומעפר
ומחשבותיו וכזה יעיך האדם להזהר כי השם
ומזה ומעשיו כשהוא עזה העבירות שלו ל
יעזבם ומחה הכושות שלו ישוב שיעזבם
לבבוד הל כרוך הוא ולפנו יתבייש ומאו
חטאים כל העשה רבר ומתבייש ומחליף בו
ומחליף לו כל עמותיו ועוד ומאו כושת פנים
לון ענן יזהר שלו חשוב מן מעשה רבר
שיהיה בסתר אים היה ומתבייש אים ומיה
גורע בעולם ועולם לא ומעו שום ומיטה
עמו כושת כגון ומיעה שלו יבקו העולם
לעשותה ומשחקים מת הטהר מה ולא יתבייש
ומשם אדם בעשותה המיעה גם אים מבקו
ומשני העיר הסתכל כשים ומתבייש ומ
ומתלוצנו כי שמעו יסבל הטל הכושת
ולא יסתכל בהם ולא יתבייש לשאל דבר תורה
שאינו יודע כי זה הכושת אינו טוב ועל זה
ומאו חכמים לא הכוישן לא חסיד נקרא
על שם הכושת כי תמן של חסידה חיוכתמן
וכתי לא עתה פנו יחאו ומעו של חרפה
הין לו הוי מיסורה וכל זה מה כי בחסיד
יעיך לסבל כושת כדי לקיים התורה

ודעיך להעביר הכושות ומעל פנו נקום הר
הנעוה ומ יקרא חסיד וכזה נקע נבוזה
כדכתי יד ביכות בחזון חסידיך ומעע כבו
בבושתו לראות השם ומעמן תלאותו של פני ב תהיה
ומאו הין ראוה העכרת על הפנים הוי מומר
היה היא הכושה ויהר ואור שלו לבייש
שום אדם ושפ בנקום תוכה ומומרה תורה
לא תשמע עליו הטוי כלו של דבר לא יע

עשה שום אדם לחכמו שיתבייש כו אלה לו
לחוכיחו אים לא קיבל כעות וכפתר שאם יעיך
לבייש ולהכלימו להחזירו לאמונה שאדו
חכמים הנאדה הזאת הי מעלה העפש ביקר ה
והיין לאמת השלמת הקנה ומי שמתבייש ע
ומעלה ומגדל ומתה תתמנו ותבחין

טער העזות

היא מידה גדולה כחוב
כדכתי הע מיש רשע וכתי כזוב ומעזה
פנה ומעזה לו ומאו חכמים עז פנים לגבים
ומאת היא רעה ומאד אים ומעיז פנו נגר מוכיח
מו אים הוא ומעיז פנו וכופר בעיקרון מו כאלה
יכל לאת המידה היא עוכה ומאד כעדת ה
המידה לבעיז פנו נגר הרשעים ולהקשות
עמה לגרם שלו לחזרות על שקריהם ומעל
ומעבותיהן ויעיך להעיז פנו בקיים המיעות
מת אים ישחקו בו ויעיך הע פנו שאל מה
שמיו יודע ויעיך הע פנו נגר בני אדם
להוכיחם ויעיך להחזיק אמת המידה כרוכי ל
ויקומות

טער היוהבה

כל האהבות שי אהב
האדם הכל יאהבב
לשם שמים ואהבת בנים תהיה על דרך זה
הדרך בנו כדרכי הדעיק ולאדם לעשות
ומשפט ויעקה כדכתי ומדעתם ובנך ומ
ומעמתם לבנך וג מאבותם כי ידעתיו לאמן מ
אשר ייצוה את בנו ואת ביתו אחריו ואכלו
יאהב אותם עד שלו ייסור אותם ויעחם
לך בשורות לכם ויאהב ומאוב לאמן שלו
ישעיך לאמור ומל אחרים ומן ישתרך ומנב
ולגאל ומלו ישעיך לקבל עיקה אך ומלו
יפרש אחרים ולבבו אחרים העשים ואוכלם
ויחזיק כמאנו ויאה השם וגם ומחה עשרו
יפה עמנו ומעקי הכל העולם הזה ויקבע
עתים לטרה המיל ביש סמן כדו ולא יבטח
ברוב חיל והתעות אך יקבר מנאמנו הכלה
הי העולם הבו ויאהב ומאתו עבו
שביא ומילוה מן החטיא ומחקתו מן המאוה
ולא ירה מקיים פיה ומכה והיא הגדלת את
בנו והיא עבר אותו ומתוך כך הוא פני ל
ומקוק כתורה ויאהב מהו ומאו עבור
שנלוהו ומורה ולגרהו דרכי השם ומקיים
בהם ומעות כיבור ויאהב קמכו ופנ שהם
עזרים לו לעבודת הבורא כה אין הוא עזור
לבם ולגרם ומכותם עוזר לו כמיין שמיעינו
כלוב שיעיל בזכות אבותם ויאהב הרשע

וחבריו ושאר כל ישראל קיים וזה שנאמר
ואהבת לרעיך כמוך וזהו כלל גדול בת
ורה ויתנהג עם חבריו שיאהבהו כו
כולם וזהו הדרך לגיאנו הן בעיני כל אדם
שיטרח עבור כל אדם עם ועשיר ויהיה
משלו ותמרן ולא יחוש על דבר ומועט
גבר בני אדם ויהיו דברין נוחות עם בני
אדם ויעביר על מידותיו ויעשה לשלם
לעבר ומשורת הדין ולא יכיש שום אדם
ולא ידבר רעה על בני אדם ולא יקבל לשון
הרע ולא יספר לשון הרע ולא סוד ודע ז
כי אדם יכה זכות מגקום שיופשר ויקבל
כל אדם בסבר פנים יפות ואהבת אחי חייו
יאהב על דרך זה שיקנה בחיי הקיצים
עולם שהוא עולם ארוך ואל לא יאהב חיי
חיותו כדי שיהנה בחיי חיי הכלו ויזאו
בחיים שהם כעבר הכורא ותגיד יהיג
לבו נכון ומסור עצמו על קידוש השם
בכל הגיעות קלות כבחמורות
עיקר ואהבת חיותו יהיה ששתוקק לבו
לגמע לעבודת השם ואהבתו ויראתו
ולא יאהב כל חיותו עבור עשן אחר
ואהבת הכבוד היא רעה ומר ושם אדם
ומתרחק שלא לאהבות ומאחרים ומתרחק
מן הכבוד אל יהיו כל מעשיו שוכים כי
אין השכים ומקולקלים כל מעשה האדם
לפעמים יש מיגוה ברדיפת הכבוד
מה עשיין כדי שיהיו דברין נשמעין
לחכמים בני אדם כי דברי העבזה ומבזים

ואהבת התשמעם כמו מכלה ושמיה הכל יפרין ש
שיעשה כדי לחזק גופו ועבוד כראוי הבריות אל
יאכל דבר המתוקים ועים ומה אלא יאכל דבר הפרי
ועבד שהוא מר ובכל תשמעון יכון כדי שהוא עמנו
ישרה לבעת את השם כי אי אפשר שיכון כראוי וה
והוא חולה אי אחר ואיפרין כמוב. ואהבו שלא אמלא
כביכו עד שיהיו גופו כבר עלי כמשאחר וכן בכל התע
התשמעם כמו המעמ ובי שיאב בכל יכון הבריות ג
גופו כדי שיוכל להתחזק בעבודת השם כי מי שאינו
ישן כל כ יגרכו ותבלבו דבעבר ובמעמ וכן כאשר
ומתן שלא יכון כדי שיתענגב ויכל לעבור הכורא
כלו של דבר בכל מדבר ומבין כהיולכו בשבתו וכן
ובקומו בכל יכון ושם שונים ועל זה אמר שלמה
בכל דרכיך דעהו ועבוד אדם כל האהבות ודבק
מאהבת הכורא יתי כי אמתה האהבה היא תכלית
התבונות וסוף כל המעלות והיא ערבת העבשות
ומעשי החסידים והנביאים והפרושים סופם אין
לעלה ומעמה ומה היא האהבה היא תמות הכל
הנפש ושמחה אל הכורא הדבק מאורו העליון
והנפש היאות היא מקור הדעת והיא שהמה נאבר
והכורא כה קשרה קבע אשר חשקו רב לעמתה
עם היא תלך בדרכי השם ומעמ שהיאדם מלבב
בקנא אין כח בנשמה לחשוב אחר בדבר כי מעמ
ומערבת היא בתמות הגוף אחר מכלה ושתיה
ומדבר עולם זה עולם שהוא שוא ושקר אמסוף
הון אין כח בנשמה לחשוב אחר הכורא כי היא מ
תלכבות בהבלי שוא ואחרי שתרגש הנפש
שיש כה תגעלת ומעמה בלי שהיבא הגוף אז היא
תמאה לבקש ומחה מאורה הגוף וכמותרת
הנפש ומתחלאי אין היה לה אחר בעינמה וכח בנ
בנפשה וכיבר היא האהבה שיאהב את השם
אהבה גדולה יתרה רבה ומאד עד שתהיו נפשן
קשורה בנשמה ומאמה השמחה מברחת מלא
לבבו נעמות הגוף ותענוג העולם ומאמה השמח
עמה ומתבדרת על לבבו וכל ההבאות מבעולם הז
כאין כנגד הגבורת תקנה שמחה מאהבת השם
וכל חיבת שבעשוע ורין לא היו כנגד שבעשוע
לה האוהב את השם בלבבו וכל ההמרין לנעמקה
ריצון הכורא ולזכות הרבים ולעשות קידוש ולא
ולמסור נפשנו מאהבת השם זהו ירא
השם שלא תעבור על מה שכתוב בתורה ומאהב
כמו פחד שמסר נפשנו בשביל הכורא ומדבהם
אחר הרבותי את ידי אם מיחוט ועד שרוך ג
נעל ואלישע שלא ריבה ליקח ונעמן ומלבטל ר
דברי תורה בשביל תענוגם ושבשבע לידי ומ
ומדות נשים ודיבור וגם ועזאב טולם ומנעים
אמירות כדי ומלאות לבבו שמחה מאהבת השם
העשר ומאהבה עוסק בתורה ומצות ואחר
בתבות החכמה הלאמה מיד יעשה כל המיגו
הגיעות ומאהבה

והיאך יאהב אדם ה' יאהבהו ואהבה
גדולה לו מפני יראת יראת
הרעה ולא כדי לירא העונה אלא עשה
האמת מפני שהוא אמת וסוף העונה
לבו ומעלה גדולה עד מאד
אין כל חכם זוכה לה והיא מעלת מאב
מאכרהם ובניו שקראו לה אוהבי דבר
ידוע ומרומז שאין אהבת הקן עקשרת בלבו
של אדם עד שישאה בה תמיד כראוי
ויעזוב כל שבעולם חוץ מאהבה כמו שינו
ואורי בכל לבבך ובכל נפשך ומי שאה
בה תמיד כאילו הוא חולה ומאהבה שאין
רעתו מגוה ומאמה יאהבה שבוא שאין
בו תמיד כמו בשכחת מן קטנין כמו בשע
שהוא אוכל ושותה יותר ומה תעיר
מאהבת יי לב מהבנו והוא ששלמה אמ
דרך ומשל כי חולת אהבה אני ובל שיר
השירים ומשל הוא לענין זה כשעה
שיתבונן האדם במעשיו ובראשיו הגדולים
הגדולים ומראה ומה חכמתו שאין לה
ערך ולא קץ ומיד הוא מאהב ומשתוקק ומת
ומתקנא ומתאוה תאוה גדולה לידע השם
הגדול כמו שאמר דוד ומאמה נפשי לה
ה' וכשראה חשב לדברים אילו מיד הוא נרתב
ומחזרו ומרא ומפחד ומדע שהוא בריא ל
קטנה ומקלה שאר בדעת קלה ומעטה
לפי תמים ראיות כמו שאמר דוד כי אראה
שמיך ומעשה ומעבעותיך וסמיך לה מה
אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו
ובזמן שאדם בדברים הגדולים ומבי
ומלאכים ובלבים ומראה חכמתו של הקבה
בכל הבריאות ובכל הברואים ומוסיף מאהבה
לעקי ומתמיעו מעשו ומראה בשרו ומהבוז
העקי ומראה ומפחד ומשפלתו ודלותו ולא
ולקולתו כשיערוך מעמו ומחד ומהגופות
הקדושים הגדולים

שער הרביעי

ומפני שהבדיל
לו מבריאתו אין הבריא לו לא שאמרו ו
ומשתוקק אלא צריך להודיע לו ולאמר לו מ
מה עשית לי כך וכך ואם חזר בו ותקן
לו מה שעשית ומבקש ומרגו מחילה ומחול
לו דרך ומנשים הכשרים להעבר על
מדותיהן ולמחול לאותן שיעברו אותם
ולא ישאמו אלא הרשעים והפושעים

שער הרחמים

מדות המידה שהיא ראוי לרחם על בעלים
ולרחם על ומשרתו שלא להבריחם ומת
מלאי וכן על בהמותיו ולהאכילם ולהשקות
כראוי ולהקדים להם קודם שיאכל הוא
ומרבי לרחם על יתומים ואלמנות ומרבי
לדבר על לב העבודים והבעלים
דברי תנחומין שברים רבים כדי לרחם מ
מעינכם ומעורחם ומרחמתם אין בדין
ובמשפט אין לרחם על הבעל גם על
הרשעים אין לרחם ואין לרחם על בנו שלא
לאסרם להבחם לאבת בשבירות לבם ולרחם
אדם על נשמתו ולהיות מעשיו להכנים
אור עליו

שער האכזריות

האכזריות היא מידה רעה לא יחון אכזרי
ראה מה שהו בריות אם לא בכיתי לקשה
יום עגמה נפשי לאביון וזה רחוק מן הא
האכזרי האכזרי נוקם ונוטר ונוקם ונוטר
ושונא ולא יחון ומעבה יקום ומלעבה ולא
ירחם אך בגד הרשעים יהיה אכזרי כמו
שאמר מיום ומשחה ומלשות עון ו
ומשיבין אשליך ומרבי מאכזריות בדין
והרבה לאכות בחמה ומרבי להיות אכזרי
על עצמו ועל בנו הקדמה ומרבה
ומרקוד האכזריות ומה תרשה הנקם ומה
ומאוכל תוסיף ומעלות שונות ומזה יעב
ומעבר שמאך ומאבל בשמעבן שמעבן
הבוז אבל אם תעשה רעה ומרחם שלא
שונאך על חרפתך בעלי עבירות
הם אכזריים לבעבם ולבל דרכם כי בעבן
אכזרי בנים ומתים ואין אכזרי כראמרי
בנו ומביאים פרעונות על דרם ומבר
בעבם שכל הדור ונהנה מזכותם כי ל
חבינו כי רוסן שכל הדור היה עדין בז
בזכותו

שער הדיין

המידה היא
רעה לגוף מאד הדאוג על עולם זה

לשיר תשוקתו היא ראויה רעה ויותר רעה
הראוי בשלא יכל לשיר ולעשות עבירת
גם הראויה טובה ולא מי שעשה השעות
כתובה ומצוות והנביא אל ויה יתעלם
אדם מי וגר על המשיר ושרי אדם
ויעבר תמיד שמא שכח תלמודו ויחזור
תמיד ולעולם יראה שמא יגרום לו החטא
לאחרו מן השלם ולא יראו ולא יראו ומשו
דבר המושגו ומעבודת השם שלא בא ולא
יראו ״ ואת לו את יראה שמא שנא גרם
יש יראה בעולם יראה שמא שנאתו גר
גרוש ״ יש לו עושר וכבוד ויראו שמא ה
העושר והכבוד שכר ומעשיהם ״ יש
לו שני נקמן ״ יראו ויראו שמא הטעם פרי
חטאותיו הוא ״ אם הוא חפץ יראה שמא
יעשה לכי הכעיסו וכל שכן אם אין בו ל
שיראה יותר ״ ויראה ויטעה על כבוד
הקב״ה וכבוד התורה וכבוד ישראל שמתעצל
ועל עניים כאילו יראה אז הוא קרוב לעשו
תשובה להתקרב אל השם לעולם יראה
שמא אין עבודתו ומקובלת לפני הקב״ה
ושמא הוא ומעשיהם של עליהם מי כיקש
זאת ומי דרש זאת חצי ״ נעשה
בחכם אחד שראה אדם אחר דומה אחר
לו אם ראיתך על עולם זה יעבר השם
ראיתך אם ראיתך על עולם הבא יוסף
השם ראיה על ראיתך ״

שער השמחה

השמחה היא
טובה ואור
נגוף ומאירה עין של אדם אך אין טוב
להרבות שמחה בכלי העולם ואין לשמ
לשמחה בחשבון חבירך בגמל ומיכיר
אל ותשמחה וכל שכן שלא ישמח אם רוא
אשר חבירו עושין כדבר הלבה וכמה ל
רשמיא בזה יש להתעצב ועצב
אשר תכלית העולם לשמחה בלבד כשלא חפ
חבירים יעיר להתחזק ולהתעצר לבו
שלא ישמח ״

שער הייין

היין רעה ואור מי ע
שמקבל עצבון ברוב
שתיית יין בבית הראשונות ועליהם
אמר שלמה לדי מי אבי ובל לאחרים
עליהן כלו של דבר יתרחק מאד מע
ושתיית היין אך שתיית היין טוב ל
ואור כשהו שלמת כרת של ומטקן הראשו
הראשונים כמו שאמר שלמה תנו שכר
לאובד ויין למרי נפש ״ כל זמן שאדם

ביצר לא יחל לאמר ולטר המשקע והתפל
בכיון ועל זה הדרך ישתה כדי שיהיה לו
לב לעשות טובה ומיעה אזנוהי עשיר
השמחה בחלקו ויקבל כל מאורעותיו כל
בשמחה ״ ואמרו חכמים השמחה ביסורין
מביא ישועה לעולם ויהיה שמח לשו
לשמחה מי ששרוי לעבר ויביא שמרי
לעניין הלבה לאחר בשמחה ומרגל עצמו
לשמח חתן וכלה ״ וצריך לשמוח בשבתו
וימים טובים ״ וזכור כהם חסידי הל
וכסין אשר הפליגו עם ישר וכל אלה
לא ישמח בהבלים אך ישים השמחה על
אהבת השם להתגבר בו ״ וישמח ויגל
באדון הכל ״ ישר יעזה להתענג בימים
הם ״ ויזכר בימים הם עולם הבא אשר
הוא תכלית הטובות ״ ישמח כשרואה
שלות הרשעים ״ ויחשוב אם לרבעיסין
כך לעשה רעות על אחת כמה וכמה
וצריך לחבר שלא ישמח בדבר כוהוא עוב
לו ״ ויש בו תקלה ״ אשר בו אדם ומקלא
את לבו לבות שמח בעוות אחרים ובות
ישמח בראותו בני אדם הרחוקים
בחיות לעשות רצון הבורא ״

עידת השמחה

היא נעשה
הרשיקים
שהם בגועם שלם בעבודתם ובשמחה
גדולה בפרישותם כמו שכ שמחו כי ״ ו
ובלו ישיקים ובועים כל ישרי לב ״ לכן ישי
אדם כל שמחתו על התורה וכן אמר דוד
ששתי על אמרתך כמוצא שלל רב ״ וכל
העשה המצוה בשמחה ישו לו שכר
אלף ידות לרי שהמצות עלין לעשות מן
ואין השכיבה שמה אלא ואתוך שמחה
וכל הנביאים לא היו מתנבאים בכל עת
שרוח אלא ומתוכון רעתן ומשמים שמחי
ומוכים לב שאין הנבואה שורה לא ואתוך
עצלות ועצבות אלא ואתוך שמחה ״ לכך
בני הנביאים מבאין לפשהם על תוף וח
מלל וכנור ומנקשים הנבואה כדכתיב
והיה במתנן המנגן ״ והיה עליו רוח אלהים
שער הביטחון

הביטחון זה
והאמונה שו
שמתפרן המאמר היא כמו הארץ והביטחו
היא הפירי כמו שמי אפשר לבטחון בלא
פרי בלא אילן כי אי אפשר לבטחון בלא
אמונה ״ שורש הבטחון הוא שיסמו
על חסדי האל שיעשה לו הטוב והנכון
בכל עניינו ויקטן ועד גדול והוא כאחר

לו הטוב והנכון בכל עניניו יותר ומה שהו
כאחר לעצמו ״ ויריך הבטחה הכעס לכו ל
דברים קודם שיהיה כמחנן שלם ״ א
שידע שהקב״ה חולל ומחם עליו בדבר שהו
כבטח בו וכל הטובות הנבעות לאדם כולם
מן השם ״ ב שידע שהקב״ה אינו מעלי
עינו ואינו ומתעצל לעשות הטבן יראין
השלמים ״ ג צריך הבטחה לדעת שהא
חזק ואינו שום דבר יכול לנוגע ולעשו
בקשת בטחון בו ״ ד צריך הבטחה לד
לדעת שהא״ית יודע מה טוב לבוטרך
בו ״ ה שידע שהא״ית אחיד כהעמנו
והוא הבורא ושומר אותו כעבדו בבטן יל
אמו עד היום הזה ועד יום מותו הוא ל
לבדו ומבריא ואין אדם יכול לברוח מהבה
ומהבטחו ״ ו ידע הבטחה שהוא ומסו
ביד השם ולא יכל אדם לבזיקו ולא לבטיב
אלא כלו רשות הא״ית ״ ז צריך הבטחה
לדעת שהא״ית מתכלית הטיבות והחסד
לאי שראוי ולאי שאינו ראוי והחסד קיים
ואינו פוסק לעולמי עולמים ״ ח צריך
הבטחה לדעת שהא״ית לבו אם בטחו ונו
לא יכל איש לבעלם דעתו מן השם ית ״
ובה כל הדברים שבטחים על הבורא ל
הם שלוה ״ א בעניין הגוף שישלך
עמהם ובטח עצמו על רחמי השם הגדו
הגדולים ובטח אלין שישמיד נגפו מני
ואם יפקדהו רופא לא יבין הענין אלא על
השם לפי שהוא הרופא ומשמו הכל
וכל התועלת שיהיה לו בגופו הכל ומות ה
אך לא יתכן שיסתכן כשבעו ויאמר אם כן
בוטח בשם שיעלה ״ ב שיבטח בשם
שיזמין פרנסתו ולא ירדוף אחר מותרות
אך די סיפקו ואתוך שיבא רודף אחר
עושר ואחר תענוגים יהיה פנוי פני
לעבות לבו אלהים ״ ג אם הבוטח נוכרי
כלו קרובים יחשוב כל מי שיש לו קרובי
לאחר זמן צריך להפרד מהם ויקח ל
אלהים לחבר ״ ויחשוב זה לשמה שאין לו
שרדא עם הקרובים ויהיה לבו יותר פנוי
ומיוחד לאלהים ״ אם הבוטח כבל אישה
וכנגם כהשם שיתכן לו יכולת לשלם להם
מה שהמציב להם ״ ובטח בהשם שיהיה
לבו שלם עמהם לזרות להם דרכים הטובי
בעניני התורה ״ ד בעניין יחוד הל
יבטח ויתחנן לשם שיעבר את לבו ו
ויקדשהו ויגיעהו לעבודתו העליונה
ה בעניין הא״ית המדרים כמנן הבטיקה וה
והיחוד וכל המיות יטרח כל כוחו ל

ומעשותם ובטח ובשם לבו לאדון הכל שיזמין
לו המיות לקיים ולא כדי לקנות שם עליהם
אם לקבל פרס ״ ו שיבטח בחסדי הל לא יבטח
בשכל ומעשיו הטובים אך יסמוך על חסד
השם ועזר אוכו ועל רחמיו הגדולים ״ ז
שיבטח על השם שיביא ישועה לישראל
בימיו ובעת בית המקדש ולא תהיה כמו ת
בטחונו כדי להנות בשלוה הגדולה ושבר תה
בימים הרעה אך תהיה כמעט שיגיע בימי
ההם כי אם יסיר השם את הרשע וכולם
קטנים וגדולים ידעו את השם ולא יהיה להם
מועצ ולא רעב ולא דבר ולא מלחמה ולא עבודת
אך יהיו פנויים וכולם ישיגו השגה גדולה
בידיעת השם ברכתי כי תמלא הארץ לדע
את כבוד ״ בימים יסמו עליהם ״ ח יבטח על
הבור שיגיעהו לעולם הבא אשר שם עשיות
אין קץ אין חקר ״ ואין הפה יכל לספר
את יופי עולם הבא ואין העין יכולה לראות
אין הדר הצדיקים ״ ובטח בשם שישיב לפני
דרכי הישרים שיגיעהו לעולם עמה העליון
אין לבוח לא שם כלו מעשי עוברים אך
אחרי שעשק כבל יכולתו לעלות על הדרגי
הדרגות הראויות לזה העניין והוא שיו
שיוציאו מהבית עולם הזה מלבו ויכנס תחת
אותה האהבה אהבת הבורא בר הוא
ויאמר עצמו על קדושת השם ושתעשה
בו ״ ובטח על השם שיתחסד עמו כאשר
התחסד על כל הבריאים והחסידים ״ ט
שבוטח בשם בלב שלם יביא אותו הביטחון
שלא יפחד מדבר ״ ולא עבוד לדרם זולתו
להתרעות אלא ולא יקנה לא יש ולא יסכים
עליהם בדבר שהוא כנגד עבודת ולא יפחד
עליהם ולא יהיה מתחלקתם ״ אם יכיח
אותם לא יזהר בכבודם ולא כלימם ולא יהבם
אותם לא יפה להם השקר כמו שאמר הנביא ״ לה
ישמר ל ״ ולא יכל אדם לבטוח בלא אמונה
ואין גדול בעולם יותר מן האמונה כי מי ש
שמאמין בשם בלב שלם שיסבע ומאמן כל
העבירות שעשה כל ימיו ובמיאוהו לדין על
כל דברי גדולים וקטנים ואפי שיחה קטנה
שבין אדם לשמתו הכל יביאהו לחשבון
ואין שכחה לפני ודבן אותו ברבים קשים
בגוהנם מי שמאמין בזה בלב שלם בודאי
היה מהר מעבירות גם מי שמאמין בלב ל
שכר המיות ואלוה שכר המיות ומנוטר
ביד שמסבע ל״ פרעות לכבר הל ועל כן וה
לכל הגדולה ״ ושכרו של עשון עבור מה
שקיים מיות כמבר ומי מי שמאמין כל
זה יקיים המיות בשמחה רבה ״ ב מבטח כל
מי שם השם בשמחה ותריעה כבל ומשמשין
כמו שאמר אחר ומהבטיחהו ומעולם לא בו
באתי בעניין והתאוויתי שלמתו אלא יתמה

בשמ

אדם עניין אחר ואחר שיש לו. אם יש לאדם
מלאכה שיתעסק בה לא יבטח כראשונה
כלומר אם אדם ויתעסק ואדם אחר לא ב
יבטח עליו כלל. אם ישים לבו בנבטחון השם
שהוא הראשון לו כל עניינו. וכל העשוה
לשובה הכל מאת השם. הבוטח בלא רואה
בריון כל עניינו ומשכח על השוב ועל
הרע כמו שלא חסד ומשפט אשיר
ואזמר חייב אדם לכך על הרעה בשם שמברך
על הטובה. ומשר מיינו בזמן כאן ומתפלל
כדכתי כי חלל רשע על תאות נפשו
ומתקנא. הבוטח בעשו בריבוי שמיני
מיר על שום עניין מעשיו כי הוא ידע ש
שהבורא ומנהיג לטובתו בעולמו ובאחריתו
כמו שאומר דוד אל אלהים רוממה נפשי כי
ומיטב תקות. הבוטח לא יתעסק בשום
דבר שאין בו ריבון הבורא. אך כל מעשיו
הם כדי לעשות בהם ריבון השם. הבוטח בשם
כשהיה לו מותר על מזונו ומיטב כדבר מיטב
ומי שאינו בוטח ראוה כל העולם ולא אשר
בהן אין בי. מבטחו ויבורכו והוא חס על מי
ומזונו ולהשלים חוכת הבורא וחוכת בני
אדם ולבסוף יבוא הכל לאחרים.

הבוטח

כשם דעת בני אדם נוח
הימנו ויפה שהם ידעי
שהוא לא יזיק להם ולא חיד את שלהם גם
הוא אינו רוא מהם מפני שהאין מאמין ש
שתעלתן ונקח אינו בדי אדם על כן אינו מ
ומחבר בהם. ולא אחרים בוטח הוא חושב כל
עוזה שהגיע.
וכל מגיע רע שיבוא לו בגשם יזו מראונו יחשוב
שבזוא ומאתם וזה מבוא ומזו לאיש בהם ולא
לשעוא ומאתם. הבוטח אינו חושש אותר
מעלה ומאו ומו וכשיש לו מזון ומו מז שרה
בעולמות השם ולא יראוב לום מיקר כי שמאל
מחר כמו אומינו. אך דאגתו ומבלו על מה ש
שהוא ומעבר ומחבת הבורא ומשתדל לפרוע
מה שיוכל לפרוע ואל מי שאינו בוטח עוסק
תמיד הברכות הון כמלו לא מות וכשמוכיח
אותו שלמאד. ומעשה הרשע אין ישרב כשיבה
לו. סיכוקו והוא דומה לסחר שמוכר חפץ
מי שאינו מאמין לו ולא יתן לו החפץ אם לא
ישיבו לו המעות תמיד כך זה אינו מאמין ב
בשם ומעוסק בתורה אם לא ש יתן לו כל מלכו
ומתן. הרחמן הוא ישמרנו שיהיו מאמינים
עבודתו הבוטחים בו בלב שלם בלבו ובסתר.

שער החרטה

העשוה עובה
מאוד אם הבא לאדם אחר ואחר כך פשע
בו אין החרטה על העובה גם הוא רעה
כשהוא עבר לאדם דבר ומתחרט אין עובר
לאדם אין לתן שכר ומתחרט אין מאות הר
המידה ומעבירי התשובה כי אין התשובה
מועלת בלא חרטה. אם פשעת בחבירך
התחרט מיד ותעסוקו. החרטה היא דרך
ומעשים טובים עם הלך בעל ומדברי תור
יתחרט על הכיעול. ויתן לו לעפות בכל יכ
יכולתו אם לא הוגל לתתבל בזוה יתחרט מ
ויחשוב איך ומאדתי לבי מלך הגדול בלא לב
אם הוא קבל דברים בעלים יתחרט ומאד
ויחשוב מה עשיתי אשר כאותם הבשעו
שהיה. לקנות חי העולם הבא עשקתי
בהבלים. אם הבעל לאדם יתחרט שעברו מ
ומן בלתי עבודת השם. כלל גדול תקן בדרך
תחשוב מלבן על לדבר שעשית ועל לדבר מ
ומעה שלא עבדת לעשותם כתיבה ועל
כל דברי חכמים שלא שהרת בהם ותתחרט
על כל אחר ואסר בפני עצמו. ותחשוב
בלב ותקבלעב על לא עשאך איך לא רדפתי
ועשות בורא ריבון ואיך דברי חכמי עדכה
ומוסרותם הבוכי וכעבין זה החרטה ה
היא תקון לכל המידות.

שער הבטח

כאשר הגדר מן
חלל הנעם כך
הבטח ומחלל הנעם. הבטח כל מיני ג
בהם שולטים בו אין השכיבה שורה
עליו ושוכח תלמודו ומלא לדי טעות ועוב
ועונותו ומרומים ומזכיותו אין הקדוש
תלמד. התלמיד שרבו כועס עליו ומאוכל
ומכה אחרים כן דיני ומעות ודיני נפשות
הבטח ומכיל לדי מחלוקת אין חן לבעל
הבטח ומבטל אינה. יחרה בפיהו ומתוך
כך יכיל לדי תקלה. הבטח שיבו ומעביר
על מידותיו. הבטח ומבטל ראוי לו
אדם כל שובות לא יחל לרחם על העניים
בעת הבטח אין אדם רשאי להוכיח
הבטח לא יודה על האמת המקרא כל
בגדיו והמשבר כלים והמעבר כמנהגו
יה בעינך כעבד עד שכך אומנותו
של איש הרע הוא אומר לו עבוד עד
ועבד. אומנו מכות אוכבו ומידות כר
בדיעות נוח לבעים ונוח לדיעות אשר הנ
הפסידו. קשה לבעים וקשה לדיעות אשר
שכרו כהפסידו. נוח לבעים וקשה לדיעות
רשע. קשה לבעים ונוח לדיעות חסד.
אמר אמר מי שהוא קשה לבעים
על הרשעים ונוח לדיעות להם אין מיד
קשה בזאות אך הוא נוח לבעים עליהן
וקשה לדיעות ולהפך לדיקים. ודיקים
אדם הבא לא עצות כמידת הבטח לל
לדיה על בני כחו ידעת ועל אותם השוו

השוונים ומוסרים ומלא שכועם אשם יבטח
בדיה ראוה שבאו כאלו הוא כועם אל אין
בלבו כעס. כל דרכו של אדם ראוה הא אך לא
ועשוה ומצוה כן בבעסו כן משחקו כשאדם
שרוי כתענוגות אז בשום עבה אז הבטח ומצוה
בלבו לבן יתן אל לבן כאלו מעבדים שלא בבעס.

השתיקה

ומבטלת הבעס וגם משבח
מבטל הבעס. לבן יזהר בתת בקול לעבוד
בשעת בעסו. גם יזהר הכועס שלא יריב בפני
אדם שכועס עליו. כשיבא אדם ומחרים
ומעיים בפיהו של אדם יזהר ואל אין הכועס
כי הם סבור כי הוא כועס עליהם ואינם
רשאין לדבר.

שער הרעב

אשת המידה אינה
נמצאת אלא בנפש
ריבה ויקרה ומי שאש בו ומידת הרעב הוא
מדרגה בבל עניינו בכל מה שבעור לו הבלוא
ולא יהבור אחרון. ומאל המידה הזאת אינה מ
ומעבה אל הגדלה אך ודעתו לבבו ולא יתרבע
על עניינו ולא יתקנא על בשם אחר ומ
עשה לו כך ומן המידה הזאת שהיא שונה מ
בחלקו וכשאדם הגדיל רואה בבב בידו אדם
והם רוצים בו גם המקום רוצה וגם שומרו מ
ומשלמים אותו כדכתי מדות מלך חיים ומטע כעב
אוכלו ישלם אותו גם פני מלך חיים ומטע כעב
ולקוש. ראה מה הגדל ומרבי כשריבה בו
אחשורוש ומה הגדל ליוסף כשריבה בו פרעה
אם כך ומגדל מי שרוצים בו כמה אדם כל שכן
מי שבקורא רוצה בו כמה מעלות ומלה אחר
החכם כל רוצה עשיר מן המידה הזאת שאה הנ
המחלה והסלחה. כלל של דבר כל התורה כולה
תלויה במידת הרעב שתעביר האדם מדבר מ
ושוב אשרי איש מבטחו חסדו מאד. אך לשם
ומשבעים אל תגיעה ולא לשום דבר עבירה ומתל
בכל דברי חכמי ומסרותם ומכמותם ומלין
מי אומן שמעבת תוכחות חיים בדרך חכמים
תלין. כל מי שרוצה לבנה בעמקי הלכת חסדו
ובעמקי היחוד לבבו בשם כה אין זה יכל לבן
אלא אם כן חכם ומבן ומבשל רעבון כלפי כעס.

שער הקנאה

הקנאה היא מידה
רוב עניני העולם זה הכל מקנאה כמו כי כמו
כשאדם רואה שחברו עשה בדרים טובים
ומשכלים ומוכרים ומן הוא יקנא ומחשוב
זה יש לו כך גם אני אשתדל ומעבר אשיגה
לי כך הקנאה מביאה לידי חמדה והחמדה
מביאה לידי גזל כדכתי וחמדו שדות וגזלו ו
וחמדה מביאה לעבור על התורה לכך תביא ה
הקנאה ולכך. ומאד שלחה בני אל יקנא לבן
כחטאים כי אם בדרכות השם. כל הנם כשאדם
מקנא בחטאים ומראה אותם עשרם והיעלת
ב

ב

ב

אשר ייצר. אין השותה על מי שתיה לעניין הפ
הברכות. ואם שמע קול רעש על מי שתה ש
שיקים ויברך בטהרה לכל אלה צריך זריזות
גדול. וצריך לפרוש זריזות מהמשכותיו הל
הרעות אך הזריזות כי בשהיו זריז לעבירו
ולרוץ אחר תאותו כלו של דבר ישים מידרש
הזריזות על כל המצות. ועשה מלאכתו כ
בזריזות כדי שיקיב מהרה מלאכת שמים
ואומרו רבותי הוי קל כנשר ועבור כארי ועז
כצבי לעשות רצון אביך שבשמים וכן אומר
דוד חשתי ולא התמהמהתי לשמור מצותיך

שער העצות

מי שמתבונן בו
וירה העצות עב
עשיו ומקבלו בעצם הזה ובעצם הכח ובלי
אומר שלמה על שדה איש עצל עברתי והנה
עלה על כולו קמשונים כסו פני חרבה ובנה שלמה
את העצל. ומשה רבי אומר דבר בדבר ומכולם של
כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך ועשותו
תמצא הדברים מלבבך לפיך ומפיך לחוץ ומי
שמתעצל בזה אין לך עצלות גדול מזה. איש
ויש עצלות שהוא שוב מאד כגון הישב ומ
ומתעצל לעשות רצונו ולדרוש אחת התורה

שער הערבות

הערבות היא מ
ומידה אשר נה
אבא לעשות גדלות. יש ג מיני ערבות. א
ערב בגופו. ב ערב בגופו שיערב לעשות
רצון כל אדם. ג ושהיא ערב בחכמתו לאחר
כל אדם. הערב דברי נשמעים כשמוכיח בני
אדם והכל מהבינו ומעזרוהו. עיקר שכח הע
הערבות ליתן ערבה לתן לראלה השם
הנותן ומתנה גדולה לתי ששמאל הוא חיב ערב
אבל הערב השלם הוא הנותן ומעבר אין רב קודם
ששמאלך ומתן. אדם אשר דעתו ומערכת ב
בטעם אחת ונותן אלא אהוב בטעם אחת אינו
ערב כמו שנתן אלא אהובי כלם פעמי כל דבר
ואהוב בתקום הראשי כי הערבות תלי בהרגל ולפי
רוב המעשה מי שאינו מתרגל ומעלים עינו
מקרא בלעל ושע ומכרי וחוטא ומכחיש יחוסו
והעריב ישעה חסד עם הערקה כגון שיתן
בסבר פנים יפות ומדקדק שיקבה לעם ובוכיו
אי יתן לו המעות בעת שיתאנו עוכיו בזול
ומדקדק מזה ויקרון ערב הערקה ומגעת עד
ארקיע ושב כסא הכבוד ובאים ומגלת כבוד וח
ומקרבת הגאולה וכשעת פעירתו היא עשאה
לו לזה. ויהיה ערב כמאנו לכתב ולקנות
ספרים ומשאל מי שאין לו. ולא חוש אם יש
שחיבו הספרים ומשאל כל מי שיעריך ולבלו
ומעמתו לעניים. ואם יש ספק כידו ולזה גם
לעשיר. ויהיה ערב כל אדם לקנות המצות כיוקר
ולעשות עלות שזה וכיוצא בזה. ויהיה ערב ב
בחשוב ומתנו שלא ידקדק עם הבירו על
דבר מועט. אם מדבר אין אז שחון אל יתאנם
ויהיה ערב בגופו לשרות בפי אדם

והיעבר כיעדתם ולהתפלל בעדם ולשמוח בשמחת
ולבקר חולים ולעשות חסד עם הבריות. ויהיה בני
בחכמה ולזר. ולכל ולהשיב לשואל ולא יבזה ערב
בחכמה לעבר לריק אין לבשיב תשובה.

שער

הבקשות מי שהאיש יבר עצן ויבעו מר
על הענים והוא קפדן בעשיו ובמ
ובמתנו על דבר מועט. שאותו על הבריות ומיעו
מהדבר המצות ולא יקבה לדרכ ולא חבר גם בעצמו
לא ישרה עבור אחרים גם ברחמתו לא ילמד
לאחרים. והעבר שבאשת האדה שאינו מקפיד
ומחוט בהלבש. גם הוא רחוק מן הצלה כי הבריב
אוכל ושתה ולבש הטוב ומתבחר ומתלך כך
יתגאה. וכן זה אין בעצמו לכן ישקול אדם בעצמו
בעצמו חכמתו ומתו יהיה עצבן ומתי יהיה
הזכירה היא דרך

שער הזכירה

לאמת. זכור ומע
ומשנו ומשנה. ומתנו ויזכור בדרין ובדרין אפ
בעולי דעלה. יזכור הדברים לאמרן בהוריתן ב
ולא ישבה. לא מהכרו דבר יזכור בדי שיבע
כמו בדבר גדול. ומי שיש לו טרדות רבות על
עריך להזהר מאד שלא יבה אז ישאל כי מר
מתלך הטרדה לא יזכור. ויזכור טובה שעשה
לו חברו ויזכור רוחק עניים ויטיב להם ויזכור
עבדות שעבדה לעבד שלו. עבדא ולא יחסר
על כל המצות נאמר וזכרתם ויזכור מ תמיד
ועתה. יש לכתב שלשים השבועות שיהשוב
עם עשרו תמיד ויזכור אותם כל עת.

יא

שיחשוב ויזכור השם שהוציאו ומוציא לאש
ויזכור הטובות שעשה עמך בחיים ומעור
מבטן אמך עד היום הזה.

ב

תחשוב אם רופא ויפא עינך שבא מ
וחשובה אז מאר אחר הייתה נבנגע לו
כמו אשם שטרוא שלם כבל מיבריך.

ג

תחשוב שנתן לך חכמה ודעת להבחין
ולא עשה אותך שוטה.

ד

תחשוב שנתן לך תורה הקדושה ומאיר
לך ולהגיע בה לו לאור עולם העליון.

ה

שיחשוב אם המלך אז שר שלח לו כתב
ובאיים בו דבר שלא תבין מיך יהיה מהיר
והדר לילך ולמי שידע להבין ולקבל לו ומשלי לקשן
כל שכן וכל שכן בתורה שלמוד אפי מן הקטן

ו

שיחשוב כל מה שנברא כעולם עשוה
שלחותו אם השמש לא היה זורח את
האיבן לא תצמח את יבולה כמה היה העולם
מקולקל וכן כל הדברים שנברא עשרים שלחו
שלחותם ומיך לא תתביש שהוא ומשנה כוא
הבורא שברא בטוש לאמיתות והוא עבר עבירו

ז

תחשוב עבד שירדנו מטיב לו כמה הוא
נבנגע לו כל שכן שיבנגע לשם שהוא הז
המטיב לכל.

ח

תחשוב מיך עבדי המלך זריזים בעבודה
לשרות ולהעמיק לבם לעשות בחכמה
ואם ישכח המלך יחלש לשון יבא קל וחומר
שיעשה כן לבורא אם יתעסק לחשבו

ליחד השם יהיה יחודו כלב שלם אם יעשה
שום מצוה יעשה לשמו הגדול בחכמה ודע
ט תזכור מי שיש לו אשה שאוהב אותה
בנפשו אז כמו שהוא שומר תמיד לעבו
לעשות חפצים ומרוב אהבה קל שיעשה
לאהבו הגדול שבשמים.

י

תזכור כל יום כמה עבקת עד אורכ
היום ואם תמיד שמרת נגד בוראך
התאוון ושוב אלו ואם כל ימיו עבק ביעורכו
יותר ובעבודת הבורא ולכל הפחות מעשה
ומילך תעסוק בעבודתו

יא

ותזכור מיך אותה זריז לעניין זה הע
העולם ומיכן אוהב אלא מי שיעזור
לך לאמצה הון ומי פשר שתאוכר הכל כל שכן
שהיה זריז לקבין זכיות לעולם שכולו מ
ארוך ותבחין כן שב עולמים ומעלת האחר
כיתרון היאור מן החושך.

יב

תזכור ותראה מי שהלך לפני המלך
שבאו מקשט עצמו קל וחומר מי שע
ששמר תמיד לפני השם שיתקשט עצמו
ומאכנו עמו עומדין תמיד ובאו ומחשבות
ומאכנו ומחוייבים אליך לפני מאמת.

יג

תחשוב אם חכמתך יותר ומעבייך
עשוך שאיבך נותן לו מי שנתן לך ומיבר
פרע חוכך לו מי שהלוה לך

יד

תחשוב שר אז מלך שיסביר לך פני אז
יהבתו מיך תשמח בלבבך קל וחומר ב
שנשא לך והוד עצו שהוא יוהב אותנו ש
שגם מאכנו מן הבהן ומשמח כן.

טו

תזכור מיך אדם מזמין יבקבו קודם
שבאו יעיך קל שיזמין לעולם הארוך
ין תזכור ותחשוב ביומיך בחוריים עשיר
ואבוי ואים שמתו ועבכו עולם הזה
לכך תקנה נשמתך כי מיכך ידע מתי יבא
בעל הפקדון ויקח את פקדונו.

יז

תזכור מעלה עוכה לשב יחידי וכדר
כי זאת לשון הרע ושקר והעפות ש
כל אילו העבירות בשעם והיחיד ביעל מכל
אילו. וכל חסידים וחכמי יתחבר.

יח

תחשוב ותתבונן כין העליונים וכין ה
התחתונים ותבין שאותה קנין ותקל
ותבין מיך הוד יך סודות גדולות ונבוראות ב
ונעלמות והשלוך על כל מה שבעולם בהמו
וחיות ועופות ודגים וכמה אותה חייב להודו
לו כמו עבד עבזה שבדל המלך ונשוא.

יט

תזכור ותחשוב חסדי אל שהוא מיצ
מאתך מבגבי העולם ואתה רואה
כמה כבי אדם מיוסרים בחולי וכבד שחין ול
ולפת ושבע ואתה חייב ובשע ורואה לכל

זה והוא ברחמיו חמל עליך ותבין מיך חייב את ה
לבקש תחלה ולשכח לבבו כלב שלם.

כ

תחשוב ישר ומתוך פקדון כידך לן אל ת
תנעב לעשות המפקיד ועשה בשמחה
וגם שיעשות לעשות כו ותבקש תמיד מאת
השם שישלוך לעשות רצונו.

כא

תזכור תמיד מיות המלך ותרגיל ע
עצמך כמעשים טובים ושאל עזר
מהאלהים שיעזרך לעלות אלו.

כב

תזכור לעלה לעשות טובה עם הבריב
שהם כעצם השם והשתדל לקרב
אותם ודעים שאמים שיעזרוך לבקע אל עולם הבא
כג תזכור ותחשוב גדלות האל ותבין בכב
כבריאתו העליונים ותחתונים מי שלא
ראה מעולם זריחת כוכב היה נפלא כשהיה
ראוה ולא השגיח לכן עשה עינוך כל יום
כאילו לא ראית מעולם לכן עשה השם שהם
בחכמה גדולה שאין לה ערך וכן דור אחר
עולים ומעשיך ונפשי ידעת מאד.

כד

תזכור ותחשוב להתבונן תמיד לעניב
המצות אעם שלמדת ידעת ומעשיך
ותחזור להתבונן כהן מיאחר שבאות כימים
כי חכמות האדם היא מתיבשות כרוב הימים
ועל כל דבר ודבר הן ומעייב המצות הן ומע
ומעייב גדלות השם תתהיל להתבונן כמיין לא
ידעת ואז תבין יותר ותבין ותוסיף להבחין
ותעמוד על ביאור העניים.

כה

תזכור תמיד נעלמות עולם הבא ואל
תאהב עולם זה אלא מפני שמאנו
תקח ערבה הגיע לעולם הבא.

כו

תזכור על יראת עבדי המלך והיאך
הם נבהלים כל שכן שיירא ומעבש
כז תזכור על מי שנתחייב הריגה אלך
וחזל עליו וייסרו ומעב כמה ישאלת
כל שכן שתשמח כייסורין שהם תחת המיתה
שעברת על מיצותיו.

כח

תזכור שתמסור עינוך ומתוך
ובגוך ומשתוך כיד השם ויהיה
הכל נתן בידו ותחשוב אחרי שעתה לו הכל
אם כן מעשה בשלו מה שיחסון ומיך לי להתרע
על מה שיעשה בשלו ומסי אם השלחת כל
יתיך ולא נעבעת כי יש לך שכר גדול על שהז
שהזמנת לכך להמסר אלו.

כט

תזכור ותחשוב שאדם אחד שקל
אותו ומילך ומיין זה ואחר הנגע כי ל
שלטה יפה אין נחשב ומאומה אך כל
החשיבות כו מן החכמה לכן תתהיר ותכון
לעשותך ישר ומאמה הכל.

ל

תזכור שהאדם אר בעולם הזה ולא היה שום
אדם יכול להקרים כמותו לעולם זה ולא לאחר

יאותו ותתכונן מי שהוחל על הבר והבוכרי
ומגדל ומגשיאו ומזרעו שאם ירום לבבו ש
שיסרוהו ומגדלותו כמה הוא יערך לחקור
על עבודת מי שגדלו כיון שבירו לבעבירו
ומגדלותו כל שכן אנחנו ברים וכולנו תלויין
ביד הון ואין לנו חומל זולתו הבה השלמנו
שלשים עגים ברוך קיבה והאשכל
יכין יוסף לקה

ויקלון הפנים הם לבעות הנפש ולעבור
משחרוריתם ואז תהיה זרע טהר
לזוכרים יתחדש לך כח עליון אשר לא ידעת
והזכרה היא כלי המחזקת כל התורה כלה
הזכירה היה שוכח הכל ודיא מכיאה לידי
עשייה וזה דבר גדול לזכרה שיחזור
תמיד מה שחייב לעשות וזה ערוך כאמת
כל ירא יי לעשות ויתבונן כל מה שהוציא
ומבט אם הוא ומקיימו אז אם אפשר לו להגיע
לקיימו ויברח על כל מה שיוכל לקיים

שער השכחה

יכתוב על עניני
שיש בינו וכין חבירו כדי שיזכור לה אם
פחיעה יכתוב שלא ישכח ואדם נכבד יזהר
שלא יוה כי המלה מתגיש לשאול ואם
לוה יזהר מאד לפרוע אם ערוך לבע
יזהר שלא ישכח כי שגדל לו שוה יזהר
שלא ישכח ולא ישכח עצותו אך יכתבם
על ספר ברזל ויחזור תמיד כדי שיתחדש
עליהם ושוב וערוך שלא תשכח בוריך
בערך בוריך וערוך ברים שלא תשכח את
התורה והשכחה שוה היא שישכח מ
מעשים הטובים והיה כעינו כאילו הוא ל
ריקם ומעשים טובים ומתוך כך ירדוף
לעשות ולזכות וישכח פרטי עבירו ויתחל
וישכח ולבן קטה ושמה והרהורים רעים
ובעת התפילה ישכח ולבו כל מחשבות ית
ויתגלגל במחשבותיו לעלות למעלה ולעמוד
לפני השכינה וכשהוא עושה ערכיו ישב
כל דברי תורה ודברים קדושים ובאותה שע
יחשוב ערכי ביתו ויחשוב עצמו שהוא ל
כלי ולא יעשה וכזה ישלם לבבו כלו של
דבר לפי דבר ודעה ומדעה יעשה לה זכר
שלא ישכחנה

שער השתיקה

והדברים אחר
החכם כשאינו
מתחרט פעם אחת על השתיקה אך מתחר ט
אלף פעמים על הדיבור אומרו חכמים לא מ
מעשות טוב לגוף יותר מהשתיקה מי לנו ג

גדול יותר מאדם ומדים כיון שנתנו רשות
לפיהם ודברו כמשה מיד נפרעו ובחטאי ה
הדברים ומעשיהם שנתלקו לחמשה חלקים
א מעשה ב עבירה ג נפעים ד נאוב ג
ה מותר ומעשה הייבו לדבר בתורה ויראת
השם ודברי שלום בין איש ובין חבירו לבוכים
חבירו ולחם אכילים ועניים ובזיעינו בהן
עבירה כגון עדות שקר ורכילות ולשון הרע
ונכול פה ולעגנות והטפות ובזיעינו בעולם
נמאוס שאין בו לא תועלת ולא עבירה כרוב
דברי העולם כגון לדבר בדבר שנעשה בדבר
ומנהגם השרים והמלכים ובזיעינו בזה
וכמה עניני מעניני העולם הבזהבה הוא
הדיבור שמדברים בשבח ומעשים עובים
ולגנות ומעשים הרעים ולשבח הצדיקים
כדי שישבחו ומתגנבים בשיב בני אדם ולבן
בדרכיהם ולגנות הרשעים הבחישים ולגנלם
כדי שיתיאשו ויתחה זכרם ויתרחקו מהם
ולבן יתנהגו כמנהגם המאותר הוא הדיבור
של שחוה ובמשיו ומתתן להתפרנס ושאר
ערכין ומי שמתעצ בזה העניין הוא מש
ומשוכח השתיקה עובה אם פגעה בה
מידת הדין ושתוק בשמע חרפתו ולש
ולשתוק בבית הכנסת ובשוק אל חכמי
ישתוק שמוע דברהם אם תבריו מדברים
ישתוק עד שיסיימו דבריהם מי שבוא ראל
בשתיקה ניצול ולשון הרע ומעבירות רב
השתיקה יפה לחכמים קל לעבשים שלמה
המלך אמר עת לחשות ועת לדבר רוב דבר
הם בחשיב ומתתן לבן לא ישתוק אדם לעולם
ולא לדבר תמיד דיבור הטוב טוב יותר מהו
מהשתיקה ויש חן בדברי הנבוחים בגוף
במשכיות הזהב יש יושב לפני חכם ושותק
ומקבל שכר כגון ששותק ומכוון לשמוע
ויש שותק ומקבל עונש כגון שיחשוב מה
מדבר לפני הלא אינו בנגדי כלום כשאדם
כשאדם מסופק אם לדבר אם שתוק ידבק
בשתיקה פעמי שהשתיקה יפה מה כגון
שאינו שואל מה שאינו יודע אז ששואל
מתנו מה שהוא יודע ושותק וכן אם הוא
שותק ואינו מוכה ואינו מטחם ובזיעינו בזה
שאדם עושה מצוה בדברין הראשונ
הן נהדרים ומשיחה בטלה ומשיחת לדים
ומשיחת נשים דעכי מוב ביטול כוונת
התפלה ומחו דברים בטלים הקבועים בלב
האדם השתיק הוא גדר גדול ליראת שמים
כי אי אפשר ליראת יראי שמים בלא המדבר
דברים

נתה יש לפרש מדבר שעדים על כיתות
שאינן מקבלות פני שכינה

שער

הראשון הלעגות בעולם דופי ז
כבני אדם עקמין לבן וזו רעה גדול
שבוש מבאיש רוח של אותו שאומר עליו
דופי ומשגיאו לפני העולם ובזה יבא לו היזק
גדול והעשה זה הוא יותר מגזל וגנב כי
אילו עשים בעותם אל הבתן דופי אין זה
כי מרוע הלב ומרוב אוזה השיב שלו עב
על כבי אדם עבור שהוא כן לבן מחם שלא
הילחו כמאון ובכבוד ולועב כבעים ובמי ז
שיש בו אום כבוד והרי זה עושה לטעות
על מעשה השם השלשי הלוען על מ
מעשה אחרים וכל מעשה שהוא לא הת
התחל בראוה שעות וזה המידה תביאהו
לידי מיעות הלעגן על המעוה שאחרים
עשים כיון שהוא לא התחל ובכל מיני ז
הלעגות אין רע כמו רעת מהתלעגה על
על מעות המלך ויש רבים שלא יעשו הע
מפני שיראים מן הלעגות הרביעי יוס
יושבי קרנות הקובעים עצמם לדברי בטלה
ומחפשי דברי לעגות ואין להם מלוכה אח
אחרת ואין חושבין רק שיאמין דברים
לדבר ובזה הם שוחים ורעתם רבה מיוד
כי המרבה דברים מביא חטא ובאותה השע
הין יכולין לקנות חיי העולם הבא החמישי
המתלעגן עם מעשים לא שהוא בז בהם אלא
כדרך השחקים והדלגלים במשחק היין הם בגנ
זה הענין ודוק שמחת היין יגיעו הדברי
מפיהם שבן הין ודעכי לא יהיה הלעגות
קבוע בדרם עד שהוא פורק עול שמים מע
מעלין כעל יכול להתלעג ועל עושה ע
עבירה כדי לזעזע מן הבעירות

שער הטני השקר

רעשכל
מדם
מושך סברותיו אחר מדותיו הבעל לפי עצ
עצותו והכעס לפי כעסו והגאוה לפי גא
ואותו האוהב לפי אהבתו והשונא לפי שנ
שנאתו וכן כל המידה לפי מידה הטבועה
בו ומתקן דברין לפיכך כל אדם שרוצה להין
איש הילבים ערך תחילה להסיר ומאנו כל
מדות הגרועות כדי שלא תושיכהו המידה
לפי עצמה ואז יוכל להשקיע האמת ויש ב
בעניין השקר ט חלקים א המכחיש בפ
בפיקדון או בהלוואה או המעיד עדות שקר
וכהנה רבות שיש עונש גדול בשקר ב
שאין בגוף השקר נזק אך מתבזון הטעות
חבירו האמין לו ולא לשומר עצמו ומאנו

ומאז יוכל לעשות לו רעה ג שהוא רואה
שום טובה שעתידה לבא לחבירו ואינו מחזר
אחריה לקחתה ומי אפשר לו אלא בשקר אז
מכשר לו דבר בזב כדי שיתן לו מתנה
ד המספר דברים ששומע ומחליף מקצת
הדברים אז מוסיף מלבו מעט שאין מזיק
זה השקר לשום אדם יש לו עונש שבוא
עונש מוהב השקר ומי שמרגל עצמו
לזה השקר דעלך כשיבא לבעל שום עי
עצות אי אפשר שלא ישקר קצת כיון ש
שלא הורגל לספר הדברים כהוייתן אלא מ
מוסיף ומגרע גם כשיעור יעשה כך לבן
טוב שלדם המספר דבר ששמע שידקדק
ואומרו כהוייתן ולהתרחק מן השקר מעט
שאין בזק בשקר הבוא מעט לא רגיל עצמו
לשקר ה האומר לחבירו הביב לא ולא ה
הבטיחו ולאחר שחבירו סומך עליו ולא היה
כלבו לקיים וזה שאומרו רבותי יחד כפר
ואחד כלב ו המכבים חבירו הבטחה ל
ולמזרה עד שסומך עליו ואינו מקיים בזה
שעשה גדול ואם הבטיח איש עני ומשקר
בו עושה יותר גדול וכן מי שמתפאר בפני
רבים אתת מתנה לאדם זהו בכמה מל
מעט שלא עדר לו מאומה כיון שמתבבר בדבר
והמשקר בזה רעתו רבה ז הענב לב חבירו
שאומר לו דברתי טוב עליך ולא עשה ואפ
דעת לו אין לגנב ונתחייבנו לתפוש אמת
שהוא יסוד הנפש ח המשתבח בחעלת
שאינו בו ואפי בחעלות שיש בו אין להתפאר
כל שכן בשקר אין לאדם לקבל כבוד יותר
ממה שראוי לו ט המשקר ואין לאדם
נזק בזה אלא שיש לו קצת הגיה בגון בגו
של רב בשהיה אומר לו שיאמר לאמו לעשות
שלחני הבך ואמר לה תעשי חמיצ ואז עש
עשתה שלחני וזה עשה לבבו אבן חושש
תזמין המאכל שאבו חפץ מעט מיחה לו ל
שלא שלא להרגל עצמו בדבר שקר כל שכן
וכל שכן שאין בו שום ריוח וזה דבר ובור
מי שאינו מדקדק בעניין ואינו חושש ל
לספר שקר בדבר שאין בו לא בזק ולא ריוח
כיון שרגיל בשקר לא יוכל להזהר מן השקר
גם בשיש בזק בשקרן שאחרים עד כאן ט
חלקים בשקר כלל שלדבר ומדבר שקר
תרחק בכל עניינך כי גדול עונשו של שקרן
אפי כשאומר אמת אין ראוי לו אפ
יראה שעים מדברי דברי סתר לא ישאל
לבן לעצות לו כי אולי לא יגיע לעצות ומתבייש
ובכן שלא לעצות לו ומתוך כך אומרים לו דבר
אחר דברו נגיעו שבדרם לשקר ומזה הל
העניין ידקדק שלא יגרום לאחרי שישקרו

ולא יהיה לו משא ומתן עם השקרנים ויצלי
חכמה וצדקה והגיע מן השקר פעמים התיר
שקר כגון לעשות שלום ולשכח כלה ואינו
ובשלשה שלא לשכחו כדי שלא יבוא עלי
אורחים ובמסכתא אמר אם הוא יודע יאמר
איני מיני ואם שיחש עם אשתו ושאלוהו
היכן הייתה ידרה אותם בדבר אחר

שער השלישי החניפות

החניפות נחלק לג חלקים לו המכיר בחבירו
שהוא רשע ושאשה עבירות ומחניף לו ואמר
לו לא פעלתי אלא זה החניף רשעתו רב
מאוד לא ר׳ שאינו מוכיח אלא שהוא מ
מיישר לו שקרים ומישעתו ויש לזה החניף
שנאת שלא קיבל על העולם ומסדיר יד
החוטא שלא ישוב ואולי זה החוטא עשה
רעה לאחרים ומחה חניפות של זה לא ג
יתקן לבן וזה שעות אם אמר שלא החוט
אלי לרבים וזה מחניף לו ברבים ואומר לו
אך וישר אותה ואז חילל השם וכזה לא
דת ודין ב המשבח רשע בפני בני
אדם אפי שלא בפני הרשע ואומר עליו
שהוא אדם טוב ועליו שומר ועזבי תו
תורה יהלל והשומע שהוא אומר
עליו שהוא יכבדהו ויש מכשול גדול
במכשול הרשעים כי כשישב כבוד לחכמי
העדיקים והם עליונים מן כל העם ישמע
לעצתם וגם אחרים יקשבו בהם ויעשו גם
מעשים טובים ועוד טעם טוב בכבוד הי
העדיקים כי עיקר שלות עולם והאדם
הכל כדי לקיים התורה ועיקר המכבד
עדיקים כשבל מעשיהם הטובים בזה לו
מודים להק שעיקר בריאות עולם עבור
העדיקים ומקיימין כוונת הבורא בבריאות
עולם אבל המכבד אותם מבזה כוונת ה
הבורא בבריאות עולם והוא כמו שאומר
אין עבודת השם עיקר ובכבוד הרשעים
יש חלל התורה והעבודה אך יש לכבד הי
העדיקים והוריע לכל כי עבודת השם הי
עיקר ג והמחניף לרשע ואומר לו כ
כמה מיש נחמד אותה ואדם טוב ואינו
עושה כן ברבים שלא יהיה לרבים לחוקש
בזה הוא משחית רעהו שהוא יחשוב ש
שהוא עדיק ואדם לבבו ולא ישוב ויש
חניפות שמחניפין לבעלי זרוע כדי ש
שיאהבו אותם ויכשיל ויגלו אותם על
זה אומרו רבותי כל המחניף לחבירו לשם
כבוד לפוף בפטר הגלון ד המתחבר
לרשע ומעם שאינו מחניף לו ואינו מש

ומשבחו אלא שהוא מקרבו ומתחבר עמו
הרי זה כמילו מחניפו ויש מכשול גדול ל
בחיבור לרשע שהוא מקרב שונאו של
הק ושונא שהוא לבד ומתחבר ושער גם
אוחבים יתחברו אותו ויאוהבו לו והוא יגזל
אותם וגם אלמדו מעשיו ואפי אם אינו
עמד מעשיו הוא רואה ושומע ומעמ
עיניו שאסור לראות ולשמוע לכן
יתחבר עם העדיקים ירא ה ויש
שהוא שומן בעיני כל העם וכולן שומעי
לעצתו והוא מחניף לקרובו ולהעמידו רב
אז פרנס ואותו הקרוב אינו טוב כזה ומק
ומקלקל כל העם ו מי שיש בידו כ
לחות בבד עבדי עבירה ואינו מוחה
להם הרי כמחניף להם כי הם חשובים
כיון שאין הוא מוחה בבן ואינו מקטרר
אותבו הרי כל המעשים טובים ולא ישובו
והוא נושא על כולם ז הרואה מעשי
מקומו עם קשי עורף ומומר בלבו אולי
לא יקשיבו אם אוכיחם ועל כן אינו מוכיח
זה ישא עונה כי היה לו לעסות להוכיח
כי שלי יעיל ח השומע ומדברים
לשון הרע אז מכל פה אז ישב אל מת
המתלוצצים על המצות ומרע שהם
קשי עורף ולא קבלו תוכחותיו ועל כן ג
שותק גם זה יעשה כי הוא היה לו לעמ ת
שלא ישמעו שהוא כמותם ושהוא מודה
לדבריהם וזה ומחד מן הדברים שהאדם
יעבוד חבורת הרשעים כי לא יוכל לעמוד
להם תמיד ט המכבד הרשעים ולא
הוא לכבד רשע אלא מחה תוכיח שיראו
שיזיק לו הרשע ויגרום לו הפסד בזמן ל
שיד רשעים תקיפה אך לא ידבר טוב על
הרשע ולא ישבחנו ולא יכבדנו על דרך
שהוא חשוב בעיני אלא מפני דרכי שלו
ויש רשעים שאין מחניפי להם כגון מו
מדרכי הדרך שלשה מחניפים להם
אשתו ומשלם שלום הבית ובעל חובו ש
שלא יחלענו ובן שלמדו תורה ומיעה לה
להחניף ולמדדו ולהכירו כדי שילמדו וכדי
שישמעו לדברו וקבל תוכחותו כי יש אדם
שאינו מקבל תוכח בכעס ולא בהכאה רק
בחניפות יסור להחניף לגנוב ורע
חבירו שלוח לו דומן ומדע שאינו מקבל
אומר ר שמעון בן חלפתא מים שגברו
מגרופה של בית הטבלה נתעשרו הדינים
ונתקלקלו המעשים ולא יכל אדם לומר לחבי ח

מעשיי גדולים ממעשיך פרנס ודיין ונגזי
ערכים מאד להזהר מן החניפות שלא יחניפו
לאחרים ולא יקבלו חניפות ומרוב מאד להתרחק
להתרחק שלא יתבונן לעשות חניפות בע
בעשותו ומעשים טובים אך לשם הבורא
לבד יתבונן בדבר גדול להתרחק מן החניפות
שיברח מן הכבוד ושלא ליהנות מאחרים
כי רוב החניפות הוא בשביל אילו שני דברי
והמסתלק מהם יגעל מכמה עבירות גדולות
וחייב אדם להתחבר עם הטובי ולהתרחק
מן החניפים ולא יתערב עמהם וחייב לילך
עם שמחה גותי טובי ואם מי אפשר לו
לבת ישב בדד ודדום

שער הרביעי לשון הרע ז

ומהו לשון הרע המוסר בגנות חבירו אעפ ש
שהוא אמת אבל בגנות האומר שקר הוא נקי
מוציא שם רע אבל בעל לשון זה שישב ואו
ואומר כך פלוני עשה כך וכך הין אמרתו כך
וכך שמעתי עליו ואומרי הרבל בלשון הרע
הוא פרק על שנים ומעלין כי הוא חוטא ולא
הטוה והרבל בשון גדול כזה קשה לו לפרוש ו
לעשות תשובה ואפי אם ישוב אין תשמעו
שלומה כי הידיע הוכה לא שסיר עליו לשון
הרע ואינו יכול לזכור אותם שסיר עליהם כל
ואם מי שסיר עליו בסתר ומתבייש להוריע
לך סיר עליו ולבקש ומחילה ממנו ופעם
ידבר על פנם משפחה ויזיק לדורות הבאים
אחרים ואין לו מחילה עולמית לשון הרע ב
אלק שלמוה עשר חלקים א כמו שהוא
ומסר לשון הרע לך יסמנו עליו ומזה יבוא מ
מחלקת וכמו שהוא מחפש אחר מומי
חבירו כך יחפשו אחר מומיו ומתוך כך יהיו
מגלים לו מומין ב השומע לשון הרע ה
הוא כמו המוסר כי כל הרוצים שהוא שומע
ושומק יהיו סבורים שהוא מאמין ואינו גם
הם גם המוסר לו יוציא דיבה יותר כאן ש
שלא נגע בו ג אם יזכיר לו כמו לכן ל
עצמו ומעשה אבותיו הרעים אפי הוא אמת
שבר על לא תהוו מישב את עמיתו ד
אם יכלו אנו בפני אחרים על מעשה אבותיו ה
הרעים על זה אמרו חכמים הגלבן פני חבירו
ברבים אין לו חלק לעולם הבא ה אם הוא
מודיע ותעבות אבותיו שלא בפנו אין רבים

ושמרו עים ונרם להשמיעו ולבזותו על זה
אמרו רבו כת חסרי לשון הרע אין מקב
מקבלין פני שכינה ו המסר לשון הרע
על בעל תשובה וכזה ומחשיב את הרבים
כי כל חוטא יחשוב איך אשוב ואם כן נעל
דלת התשובה ועוד חטאו של זה המסר ב
גדול שהוא שהוא חולק על השם המיוחד
ועשות טוב ז המסר לשון הרע על
גבול ערקה שהם כשרים ומומנים ואומר
עליהם שהם בעבים הערקה ומשיחים פנים
לקרובים זה המסר גרם שהם יסתלקו מן
הבריות ויהין אחרים רעים תחתיהם ואינו
שזה המסר גרם רעה ומתוך ערקה שלא
שיתנו לך עשיר רעה שאינם חוזלים על
הטובים ועל העניים יפסידו שאילו העניים
הרעים יקבלו הערקה ח המסר לשון
הרע של הרוגים ומלחמות ומעיים עמשו גדול
שהוא ומעבר הנעשרים וכזה גדול שאתם כי
כזה הוא ומשנים ולא יחולו עליהם ט אמר
המסר לשון הרע הוא עדיק כמענו כי יחשב
עליו עשה כך וכך ואם לא עשיתי כך
נמשו שהוא ומתגאה ומחזיק טובה לעצמו
י שזה המסר הוא שהם כמיר חבירו וכתי
שעם כמיר חבירו לא יקבה יא המסר
בגנות הוא גרם חסר לעצמו שכל אדם יכול
לחשדו בדבר שהוא המסר על חבירו כי כל
בפעל פסל ומחוקן פסל יב יוסף של לשון
כגון שאומר תשתקו ומפלני אינו רוצה לה
לגזיע מה שאינו יודע בו ואומרו רבו לעולם
אל יספר אדם בטובתו של חבירו בפני שאינו
כי שאינו אינו יכול לשמוע טובתו ומתוך כך
ומחפש באומרין אבל בפני אוהבו ומוכר לספר
טובתו יג אם נלה אדם חטאתך אבל
ואומר כמו שגלה לי חטאתך כך אני אגלה
חטאתו שג לא תקום ולא תשור וגם לא תל
תאמר אגלה שהוא גלה לי אני לא אגלה
עליו כזה הדבר בלית הדעת יד יש עבירה
אחרת הבקיאות וכלית וזה המגלה לאדם מה
שחבירו דיבר עליו ומזה גרם שנאה ביניהם
והדיין ומזהר שלא יאמר לבעל דין אני ומזה
אותך אבל הבירי רבו עלי ומיבוך טו
אם תראה אדם שמדבר דבר אין עשה דבר
ויש לדון דברין ומעשין ליד חובה ליד זכות
אם הוא יראו השם מתחיל לדון לכף זכות אפי
אם הדבר נעשה לחובה יותר ולזכות ואם

מזה ביצוד פעמים יזהרו מן החטא ופעמים
יכשל יש להכריע לזכות ומה הדבר נוטה
לחובה יהיה הדבר ידעך כמו ספק ואל
תכריעהו לערב חובה ואם הישיש רוב מז
ומעשין לרעה ידעת כי אין יראת השם
בלבו תכריע ומעשין ודברין לערב חובה
יז המספר דבר לחבירו אין לו לקות בלא רע
רשותו וכל דבר הנאמר בפנ שלשה אין
בו משום לשון הרע כי כיון שנתגלה בפני
ג׳ אז הוא כמו ידוע לכל ואם מן הג׳ סיפר
לאחר אין בו משום לשון הרע ואם הג׳
המספר הזהיר השומעים שלא יגלו אופר
ואמרו בפני רבים יש בו משום לשון הרע
יז ומותר לספר לשון הרע על בעלי מז
ומחלוקת ואיבה לומר לשון הרע על
בעלי עבירות לגאותם ולבזותם ולהש
ולהשניאם בעינ העולם שיתאוסן ב
בעינהם ויבדלו מהם ולא יעשון כמו
כמעשיהם יח מי שהודעל לחב
לחשוב בלשונו בחנפות ובליצנות ברכילות
בגבול פה בלשון הרע ולדבר שקר וכזב ל
ועתה אם בא לשוב בדרך גדול וחזק מאד
שיתרחק מחבירו הראשונים ולהרבות בכ
כשתיקה מאד מאד ולשב בחדר לבדו
ויעסוק בתורה ויתחבר עם חסידים ש
שאינם מדברים דברים בטלים רק כל
בירואת שמים ואם ישמעו דברים בט
בטלים ואם יחפוץ לדבר יגערו בו ישמ
מקור גדול של מצות תחת הלשון וכן ז
דוד אומר מי רוצה לקנות עולם זה ועולם
הבא יאמרו לו אין אדם יכול לומר להם כזל
הוא מאד וכן הוא מאד אומר מי האיש מ
החפץ חיים יאמר לו מי יוכל לקנות חיים מ
אמר להם עצר מרע ויבקש שלום ואין
התלוות בלשון לדבר דברי תורה ויראת
שמים ולהוכיח בני אדם ולעשות בנו אחרין
לשמור ולעשות ולהם אבלים ולהם עניים
ולדבר על לבם דברי תנחומין ולדבר אמת
ולהרבה בשירות ותשבחות ואז יהיה אהוב
ומעולה ונחמד ונטה ויהיה שכרו ברב
טוב הנפלן ליראיקים

שער היראת

הנשמה נברארת
ומקום רום קודש
ונעלה ומקום טהרה ונברארת מזהר
העליון ומקודש הקדשים ומקום שהכל
אמת ואין שם שקר וכשהיא ברא עשה

שקר לא יכל לבא לאמת כי אין השקר ודבק
לאמת ואין מעלה באדם כמו מעלת האמת
והשכיבה קרובה לאי שקורין באמת ולא
יהיה נמל בדבר אחד בפה ואחד בלב
חסידים הראשונים היו מדברים אמת בלבבם
כשהיה לבם נקה ומטהר היו עוטלן אותו
כפי מה שבלבבם כל הדובר אמת בלבבו ו
ואינו רוצה לחשוב שקר ולא לדבר שקר
כל הדברים שיחשוב ושידבר יתקיימו ש
ותגזר אומר ויקם לך ואי שביה מדבל
עצמו שלא לחשוב כי אם אמת יראה בלבו
חלומות אמת וירע העתידות גם בהגזרות
יבין אמת אם אדם רוצה לחבירו בראשונו
כירו אז כשאר איבריו הכל יהיה אמת
ולומד תורה לידע האמת וכדי שיבל לדע
המצות על אמיתתו ולעלם יבה על בא
האמת ולא יתבייש ואפ כדברי אגדה ש
שאין בה קיום מצוה ולומד לידע האמת
כדי שידע הלכ דברי אמת ואל תיכנס לק
לקבל האמת אופ קטן ומגה ויזהר שלא ש
שקר לא לגדים ולא לגדולים ויעשה מלאכות
כל הרחמן הזה ידריכנו בדרך אמתתו
ויביאנו לחדרין הנעלה לאור עליון אשר שם
חבין עזן ונטי תפארתו

שער התשובה

התשובה גדול
שמגעת עד
כסא הכבוד שב שובה ישראל עד י׳ להיך
עבור ז׳ דברים יקרים כל אדם לשוב בימי
נעורין יא עבודת התורה והיראה וכל
המעלות הם רבים מאד ומיין של אדם מר
ומעשים והאדם יש בו מידת עצלות ואפ
אם יתחיל בימי נעורין לא יכל להשיג הכל
ב אם ידהה תשובתו עד שיאסוף הון
אז יתאוה יותר ויותר כי אין אדם ירגיש
הון העולם הזה וחיי תאוות בידו יש בידו
מעה יתאוה ומיתים שב אוהב כסף לא יש
ישבע כסף ג׳ האדם מתרעב ואין לזה
זרון לבדוק מה שאיחר עצמו כי בכל יום
יום חייב לעשות כל כחלתו ויבדק מה שב
שכיבל ד׳ כשיאחר לתקן נפשו אז ה
הייבר הולך ומתגבר ומתקשה הלב ובכר
הדבק בעבירות וכל העבירות הן בעינו כ
כהיתר ולא יכל לשבר עצמו ה׳ אולי לא
יאריך ימים ומות אדם ששוב על כן
יזהר בכל עת ויהיו בדבר לבנים ו
כשתיאחר לשוב יהיו עונותיו ישנים

ומשכח ולא ידוע עליהם ז׳ כשהוא זקן
אז הייבר חלש ולא יקבל שכר על התשובה
כאילו הוא עשה תשובה כחורותו כ
כשהיה בחוזק כוחו שאה דברים
יעוררו לב אדם לשוב יא כאשר יבוא
לאדם ערות הן בגופו הן במזונו הן בבני
ישובו בלבו אין זה כי אם מחה עונותיו
ורבין הרעים ישוב אל ויבמחהו
ואם האדם אינו שב מחה ערותיו אז ל
עונותיו כפול כי זה עבר שאינו מאמין
שהערות באו עליו מאת השם לכך
בעת חטאו בעונותיו ישובו כ
כאשר יבואו ימי הזקנה ויראה חלשות
כוחו אז יתעורר ויחשוב לאחריתו ויזכור
קיינו ישובו אם לא ישובו אז עונשו
כפול כי זה תמהון גדול כשהוא רואה ע
שימיו הולכין וכנין ונפש מתרלו ושהוא
נופל לבית עולמו ואיך לא יתן לבו להכין
עדה לדרכו הגדול והרחוק אין זה אלא מ
מחה מיעוש אומנה ג׳ כאשר ישמע
מוסר חכמים בזה יעורר לבו לשוב ואש
ואשרין שהוא מקבל המוסר לו זכות גדול
בשעה שהוא מקבל תוכיחות ובשעה
קטנה יצאו מאפילה לאור גדול כי כל מה
שהוא מקבל עליו לעשות יש לו זכות כמ
כאילו עשה יותר ממה שיקבל עליו
ד׳ כשיקרא בתורה ובנביאים ובתוכ ובל
ובדברי חכמי ומוסר אז יתעורר לבו לשוב
ויחשוב איך יקרא דברי תורה כמשל
דעלמ ויעשה כענין שב כי מישיבו ויהי
כשמוע המלך את דברי הספר ויקרע את
בגדיו ובענין עזרא נאמר כי בוכים כל
העם כשומעים את דברי התורה ה
כאשר הגיע עשרת ימי תשובה אז יה
יחיד כל העם ואם הדין וכל המעשין יהין
נזכר לפני הדין הגדול ובזה יהיה מעורר
לבו לשוב כי בימים ההם התשובה ריצה
לפני מ׳ מאד מאד ו׳ בראותו הרבה בני
אדם בריאים וחזקים ועשירים ומתים קוד
שיגיעו לימי זקנה ויפחד וירא ומאד מאד
כן יקרה לו ויעורר לבו לשוב כי אולי ימות
היום או מחר וכן אמרו חכמים שוב יום
אחר לפני מיתתך פ׳ תשוב היום שמא
תמות מחר לכן בכל יום ויום תתעורר

ותקיץ ומשנתך ותחדש מיתות ומעלות ט
שונות בכל יום ויום כשהאדם מתעורר
לשוב לא יכל לעשות תשובה שלימה יפ
לא ישים על לבו שבעה דברים א׳ שידע
ומעשין ויזכרם כולם כל מה שעשה בנעורי
ויעיר לדעת ולתת לב על כל דברי התורה
עשה ולא תעשה ויבדוק את עצמו מיז
מיעה קיים ומיזה מיעה עבר וכן על כל
מה שהזה ימן רמותי ושמה שמעורת
העולם אינם מזהרין מדברים בטלים
ומלהסתכל בנשים ומלדבר עמהם שלא
לעוכך ולא שהרו בהזכות שם שמים
ובטלה כלל של דבר לא שהרו מכל מדר
שמתו בתורה בספר המידות הזה כי דבר
פשוט הוא מי שאינו בקי בדיקדוק הוא
נכשל בהרבה מקומות ואינו מדקדק לכן
יעיר השב לדע המיתות ואז ידע מיזה
מיעה לא קיים ומתחרט עליהם ומהו שב
כי פשטנו יוצ מדע ומעמתי נגדי תמיד
ב׳ עיר השב לדע ולחשוב שאין דבר
רע כמו מי שאינו מקיים מצות המלך
כי אין מגיעו מדיעת המעשן אם מיטו מ
חשים על לבו שאין רע בעולם כמו רעת
העבר דברי תורה ג׳ עיר להשיב אל
לבו עונש העבירות בדינים קשים ואז ירעד
ויפחד ד׳ עיר לחשוב בכל שעה שכל
דברינו ומחשבותינו וכל מעשינו גלוים
וקטנים כולם כתובים בספר זכרון ואין
שכחה לפני ה׳ שידע שהתשובה
רצויה שלמה לכל העבירות ו׳ עיר
לעשות ולחשוב העובות שעשה הגלית
והיה לו לבודות ולא דיי שזה לא עשה
אלא שעבר מצותו ולא חש לדברי
ז׳ עיר שידע שהוא עיר להתחזק מאד
מאד ולהמעט מן הרעות שהגרלו בהם
ויעיר הסכמה גדולה בלבו שלא יעשה
עוד כמו שעשה ויעיר בדרים גדולים
לפרוש מן ההרגל ואם לא יתחזק ולא יעש
בדרים לא יכול להגיע לשעבי התשובה
והבה מדריגות רבות לתשובה ולפי המדר
המדריגות יתקרב אל השם ולעולם אין
טהרה בטהרה שלמה אלא אחר שיטהר
את לבו ועתה יש לכתוב כ׳ עניינים
שהם מעקרי התשובה א׳ בחרטה
שיתחרט על כל עבירות שעשה ב׳
עזיבת החטא ומאור בלבו שלא יעשה
עוד וחבו ראשית התשובה ג׳ הגון
בלב ודע שמעלת התשובה לפי גדל הח
המרירות שיעטר בלבו על שחרים נגד
השם ד׳ יגון ומאר מעשה בעטם

וכמי מספר ושנות מלכושין ומלבוש שקר
ויסיר מערי המודים ויוריד עדיו ומעלים
ה הדיוקה שיראוק בשנש שנתיתי שנשא
כי עוונותי מאד ארוק ומחשתי ודאוק
לעולם אולי יקיר בעניין התשובה וראוק
שמוא יתגבר יצרו עליו ו הכושה שמוא
בושתי ומלוותי כי עשאתי חרפת נעורי
ז ההכנעה בכל לב שיכנע לפני יי ויחשוב
עונו כאיין ולא יחזיק שובה לעיניו ולא
כלומה שיעשה יהיה קטן בעיני כבוד
ומה שהוא חייב לעשות ח ההכנעה כמ
כמעשה כאן לשתוק ולחרפיו ולהסיר מע
מעליו ומעבה כך ושיחת עניו ט שמיחת
התשובה יפרוש אפי מן המותר לך הן לעניין
מכילה הן ושתייה ולעניין המשה הן לעניין
ומאן כי התשובה היא שורש לכל הפעולות
ואחרי שיתקן התשובה יפרוש אפי מן המ
המותר מז הוא קרוב לרבי התשובה י ו
להשיב פעלו כאן מי שהזרעל הסתכל יתנ
יתנהג בעניין שחות ומה חטא פשוטו ב
יעסוק בתורה ויכין על עונו בזיזה
אחר שהשיא ישתדל לעשות מצוה ומה
העניין כולל דברים רבים מי שרוצה להבין
הדבר על בורו יא חיפוש דרכיו שיב
שיברוק עונו בפריקה גמורה ויחשוב על
כל עבירה שעשה ומעוריו ויתורה עליה
ויסיף הכנעות בראותו הנעות שעשרה
ויעשה גדר להזהר בדבר שנכשל בו כי
החולה כשיתחיל להבריא ערך להזהר מ
מכמה עניינים שלא הזהירוהו לחולין כך
יעריך זה השב להזהר מאד יב שיגדע
וגדל עונותיו כאיזה עבירה יש מלקות או
כרת או מיתה ולפי חומר החטא יגדיל הז
המרירות בלבו יג שיהיה העבירות
הקלות חמורות בעינו כמו החמורות כאן
דברים בטילי ודברים עם הנשים
ולהזכיר שם שמים ובטלה מעם שמילי
העניינים קלים בעיני בני אדם יהיו חמו
חמורות בעינו ויזהר בהם מאד ויחשוב
כי המלך הגדל יתה על הדבר ואין לעשות
מדברין יד הזהרו ויזכיר כזרוזיו עונו
עונותיו ושון אבותיו ועיקר הזהרו שיג
שיגמור כלבו שלא לעשות עוד טו
שיתפלל לן ובקש ממנו מחילה וכפרה
ויבקש שיעזרהו על תשובתו יז
תיקון המעשה כאן יום גדל שיב הגדלה
קונים ומרוי ומם אין לפרוש תפלל לאלהים

שיתן לו השגת ידיעה יח לעשות חסד
ומחה שב כחסד יכופר פי יש עונות שה
שהתשובה ויום כיפור תלין ויסורין ומחל
ממרקין ובחילול השם מיתה ממרקת שי
שיהו חטאיו נגדו תמיד לעניין זה מועל
חסד ומחה לבסר לאחרי מחר שעשה
תשובה יט שיהיה חטאיו נגדו ב
ולא ישכחם יט כשהוא עדיין בחזק
תאוותו ונזרמין לו החטא ויצרו תוקפו ר
ומאד לעשות ומיצו לרוא ולשום שרם
ובוכש יצרו בעוז יראת השם כ
להשיב רבים ומעון וכן אחר דור שלמדה
פעשעים דרכיך וחטאים אליך ישובו ו
וכתי שונו והשיבו ומשמע שזה עיקר
התשובה רבים שישיב רבים ומעון כ
דברים ומעבדין את התשובה חמשה
מהן נעלין דרכי התשובה בפני עשיהם
ומילו הן הפרוש מן הגיבור כשעשין תו
תשובה והחלק על חכמים וזה ומלוקת גדו
ל שלא ישוב והמלעג על המצות ומתוך
כך אינו חושש בהם והנבזה רבות
ודבר זה גרם לשורדו מן העולם בישו ה
והשונא את התוכחות התוכחות הן ג
ונרמות לשוב וכאן שהאיש שונא תוכחות
אין אדם מוכיחו ויש מהן חמשה שאי
אפשר לו לשוב בתשובה גמורה כאן ו
המקלל ואינו יודע את מי קלל שיבקש מ
ומצאו מחילה והחולק עם הגדב כי זה חושב
בלבו וכי אני נגבתי ונם אינו יודע מאי ג
ונגב שיחזיר לו ונרם שהגנב נגנב יותר
והמוציא מכירה ואינה מכיר להחזיר
לבעליה וכשרוצה לשוב ואינו יודע לאי ו
הוא והדוחק עניים בחוב שהם חייבים ל
עד שמחלו לו כל עניניהם בפחות מש
חשוים ואינו חושב ש כזה עון כי אמ
שלא אני גולל והמקל שאחר להעות
דין כי אינו יודע עד היכן מגיע העבירה ז
ויש מהן חמשה שהם קלים בעינו ו
ואין רואה לו שחטא ואלו הן היוכל
ונשל עני שהוא מזמן לו הרבה מחמדת
הבושת וזה מחשב הלא אכלתי ברשותו
ומה פשעתי בזה והמשתמש בע
בעבודתו של עני כאן שחטב עצים בקר
בקרקעו אשר השכיר בידו והוא אומר בלבו
מה חסרתיו והמסרבל בעבודות אומר
בלבו וכי בעלתי ומה עשיתי והמתבגר

בקלון חבירו אומר בלבו מה עשיתי לו והחושב
בכשרים אומר בלבו שאינו חוטא ויש מהן
המשה אשר קשה לפרוש מהם כאן וכלו
ולשון הרע וכעל חימה וכעס וכעל מחשבו
רעות והמתחבר לרשע ולומר מה עשין
ומרבע מהן העון הזה גדול מאד כאן המ
המחטיא את הרבים ובכלל זה המעבב רבים
לעשות מצוה והמסית והרוצה את בנו ב
בתרבות רעה ואינו מוכיח האומר אחטא
ובכלל זה כל שאיפשר בידו לחמות לבניך
ואינו מוכיח והאומר אחטא ומשוב אם
אחטא ויום הכיפורים מכפר כל מילי עונות
וכיוצא בהן מעבר שמעבדין את התשובה
מזה אינם מוכנעים את התשובה ומם עש
תשובה מהם יש לו חלק לעולם הבא

דרך העולם שאינם נותנים לב לשוב ולא
ומעבירות גדולות כאן הבא על אשת איש
אין על העבירה אם ריצה ומצב וכיוצא בהן אבל
דרך הישר לעשות תשובה על כל עבירה
ועבירה כאן מי שלא חש להתפלל בכוונה
ומי שנהנה מן העולם בלא ברכה ומי שה
שהזרעל בדברים בטילים ולשחוק עם הנשים
ובאן ביטול תורה כלל של דבר רבים שלא
הזהרו ומכל מה שכתב בה ספר המצוות
ואינם חושבין עון בדבר זה לכן הוא
לשוב תשובה גמורה לחם עבד יצרו לתקן כל
מדותיו וישיב אל לבו תרא ומעת
ויתבונן איזה מצוה לא שהיר בה ומום ש
שהתחיל לשוב יתן אל לבו כל שאינו שומר שהפשר
לו לקיים ולעזוב כל דבר מגונה וזה עיקר
התשובה לקיים מצות בורא וכל מי ש
שעבר ומעביר אחת אין שתים ומגיע בתעני
אין זה תשובה השובה כי אם לגרוש לקיים
הוראות הלכתן ומי שישיב כל עונותיו על
זה העניין בעל תשובה גמורה היאחת כמ
כאמן שהאדם עתן אל לבו לקיים את כל דברי
התורה לכבוד השם לבד בלא מי מיקיל
עלין עניני התשובה שהאיש מסייע לו על
עניני התשובה ונותן כח לעמוד בה
ומאת היא הבוכה הגדולה אשר הביא השם
עם בני אדם שהאיש עוזר לשבים לעשות
תשובה ומפי דבר שאין כחו של אדם יכו
להשיג השם בחוב חסדיו יאמל לבו ויתן לו כח
לעשות תשובה וכל אדם עשה גדולים
לפי מה שרואה שאינו מתגבר על אומה

שדעתו נמשך אחר גאוה יתרחק שלא יקבל
פקדונות שלא ישתדל בחמון של אחרים
ויתרחק בדבר שיכל לבא לידי גאוה ומם
רואה שדעתו נמשך לגאות יתרחק מאד
מן העשים בעניין זה יעשה לכל דבר ודבר
והזהר בדבר היתר לעשות ודבר לעבר ל
התאוה וזהו שב מאד ויש כו תועלת לבל
לבוה עניים והראש לכל הבריים
שישמור עינו שלא יתן עינו בדבר שאינ
שלא וכשישמור עינו מן לבו שמר לבם ה
ודבר גדול להתרחק מן הגרועי שלא להתעסק
עליהם ושלא לשמוע דבריהם וכמעט הכל
תלוי בזה להתרחק מאי שמחיין לו שלא לא
לשמור התורה ומי שמתלוצץ על עשי
טובה

ויקרם שעשה תשובה

וחזר לאחרן אפי יעשה כך הדבר מעמיד
לעולם יכול לעשות תשובה אך יש לחמוץ
בשניה ובשלישית יותר מבראשונה
ודבר גדול בירושלמי מי שהיה רשע כל ימיו
ועשה תשובה הקל מקבל ומאחר ר יוחנן ולא
שב מלאן כל עבירות שעשה נחשבות לו
כזכיות ובפי יום הכיפורים מחל יום עשה
תשובה ומאוכה עבירות נעשות לו כזכיו
עשה מצוה נעשות לו כשגגות וכל אות
שאין להם חלק לעולם הבא ודרשים בגבינים
לדורי דורות דוקה אותם שמתנו ברשע ב
אבל עשו תשובה אין לך דבר שעומד ב
כנגד בעל תשובה וזה העניין דבר שוב
ואיר שיבגל אדם עונו חזק לא יעבור לא
להתעבות יום אחר בחדש ואותו יום יעשה
עינוגו כמילו אינו בעבר ויפתלק ומשתו ל
ומבנו כיתו ויסתיר עינוגו בזקום ספר בחרמו
ויתחנן לבקן כתהנמל רבים בחרחשבות מ
מבוהות אחרי כן ישב ויחשוב כלבו תחלות
ומחשבה לחשוב גדולת השם ואחר כך לחשו
קטנות עינוגו ושפלותו ויחשוב על המדרג
ואיך יכלה גופו ויהיה עפר ויחשוב על דינ
והגיעם ויחשוב על עניין גן עדן ומאות ע
עולם הבא וזה העניין לא יעשה בזה הדרגות
יוך בזמנו ובעזקן הלב ויעריך הדעה
עבר הטובה והטובה עבר הדעה ויחשוב
מי שבא בבגדים איך יהיה עניינו ומופסר
בהפסד גדול ויחשוב על עוכות גן עדן
ועולם הבא איך תעינוג גדול יש שם אין

ספק מי שרגל בזה העניין יבא בסוף לחסדו
ולפרישות ויתאוה בעולם הזה שהוא שוא
ושקר ויהא רגל לאחר וידוי בכל יום ויום ש
חרטה גדולה על נפשו ואם היה יכול
לכבות על פשעיו זה טוב מאד כלל
של דבר ישוב אדם מכל מידות רעות
וזה העניין עריך חיזוק גדול כי כבר ה
אדם ומרגל בהם וקשה לו לפרוש מהן
ועל זה מאר יעקב רשע דרכו ואיש און
מחשבותיו ואל יחשוב בעל התשובה
שהוא מרוחק מן השם מפני החטאים
והעונות שעשה אך הוא אהוב ונחמד
לפני הבורא כאילו לא חטא מעולם ולא
עבר אלא ששכרו הרבה שהיי יעבד
טעם ופירוש ומנע וכבש יצרו ואמר
החכם מקום שבעלי תשובה עומדין גו
אין הצדיקים גמורין יכולין לעמוד בו
כי כל הנביאים כולם נכנסו על התשובה
ואין שם גמולין אלא בתשובה בעלי
התשובה יהיו שפלים ועניים ביותר ואם
הכסילים מחריפין אותם במעשיהם הו
הראשונים יש להם לשתוק וישמחו כזה
כי זכות גדול להם לסבול הבושת כמה
ומעלה ומעלת התשובה אותגדל היה זה
מובדל מן אלהי ישראל שלא עוטרינו הין
מכדי לים ביניכם לבין אלהיכם והוא ההוא
מוכרח בשכיבה של אותם הדכיים וכו
בין אלהיכם ועשה מזנה ומקבלין אותו
בנחת ובשמחה שלא כי ריבה כבר אלהים
אות ומעשיך ולא עבר אלא שתאוה להם
שלא ועבדה לו מתחת יהוד וגו

שער יראת שמים

כתב בתור ועתה יג

ישלא מה מאהיך שואל מעניך כי אם ליראא
ומאי אות מאהיך תירא ומאי יראות מאהיך היא
מעניך ואמרו חכמים אין הקבה בעולם
הזה אלא יראת בלבד דברי ואמר
לאדם הן יראת מהיא הוא חכמה שכן כלשון
הן קורין ליחת הן רבנו אומר כשעה
שמכניסן אדם לרין אחר לו נשאות ונתת
באמונה קבעת עתים לתורה עסקת בפרי
ובריה יעסות לישוע פלות בחכמה הכ
הבנת דבר מתוך דבר אופי הכי אי אי כ
יראות מי אי אי לא ולא ונשל לאדם
שאר לחבירו יראא והעלה לי חיטין לעלייה
הלך והעלה אמר לו ערבת טהם קב חמטון
אמר לה לא אמר לה מוטב שלא העלית

אמר לכו רבא לרבנן בחטאתו מיעיכו
אל תיראשון תרתי מיי והיום פ להיות
יגעים ועמלים כתורה בעולם הזה ולא ת
תקיימוה ותרגן ונהיים כמותכם ובחייה
לא נהנתם בעולמכם אחרי שאנו רואים
שהכל תלוי ביראות שמים וכל התורה אינ
מועלת לאדם אלא ביראות שמים והיא
יסד שהכל תלוי בו והיא לבד עומדת
לאדם לעולמי עולמים וכן דור העיר טוב
מעבר ביראות מאאיר רב ומהוא כולם
יש לה דרך עניין יראות מדעשיש
מיכן יראות

היוחת היא יראה גדול מאד כמו אדם
שאיט ירא מלפני הא אך
כשיעשה שום מעשה טוב הוא ירא
מבט אדם ומחשבו בלבו אם לא מעשה
טובה לא יאמינו לי בני אדם ולא יחושו
עלי ואם זה הדיש מתכוין כל ימיו אח
אחריתו עדי אחר כמן שאין כוונתו מ
ומחשבתו בשם הנכבד

השונית הוא ירא מלפני הא אך הוא
ירא שלא יבא בגן עדן ועבור מתחזק
לעשות מעשים טובים וזה האיש אפי
אם יקיים כל התורה כולה בכוונה אז
טוב הדבר שהוא ירא מלפני השם אך
לא הגיע לעיקר הטובה כי כל כוונתו
בעבודתו לטובת עצמו ולא לכבוד השם

השלישית מי שהוא ירא מלפני ה
השם לא מפני דבר
בעולם רק שהוא נרעד ומפני וכל מיבריו
מזדעזעים בזוכרו גדולתו וגבורתו ועבור
שזה הדבר עמוק מאד מאד הבין כי
דרך בני אדם שלא יעשו מעשה אם
לא יקווה שיהיה להם ריוח או להרחיק
הנזק מעליהם ועבור היראה השלישי
קשה להשיג התורה לעשות ומעשה
ליראות שנעש ולקוות הגמול ועל כן תמיד
ברכות וקללות בתורה להמליד לב הקורא
כדי שיעורר לבו כמו ששמשין לנער עבור
שחוכמתו קטנה אינו מבין ערך הטוב
על כן צריך הרמוד לעורר לב הנער באי
באמונים וכפירות גדולים שהנער אינו
לומד לבבוד התורה כי אינו יודע ערכה
ומיכו יודע שיש בלימודו עשה אחרת אך
הוא חושב הלומד עורם ושאל כדי להשיג
הפרנסה כמו הרשעה הלוקחה שאין הן
המלוכה חשובה בעיניו אלא בשביל

הגוף לבשרה וזה יוכל כל אדם לדעת יוה
אחרי אשר עלם העליון ומשמש ותחתון
כמן הירח והכוכבים והשמש בחדשי וכ
ובדור אין זה הבטות הגוף כדי שהיה
הבטות עולם זה כי הגוף אין כן המוש עפר
ויהיה ואיך יתקן שאותן העניים הגד
הגדולים ומשמשו לגוף הכלה והמדולה
אך הנשמה שהיא זכה ועלולה ומנשמ
עד לשחקים ומתעלה להם זהו סברא גדול
שהשמים והארץ בבריאו לעבודה ולשמש
לה והיא יש לה להבחין ולחשוב מי אש
אשר השמש והירח בבריאו לעבדו אין
זה כי אם הבטת עבד ליעבד הכל הכין כל
נפלאותיו הללו ולשבחו ולשבר ולעבדו
וזו היא יראות שמים שלא תעבור על מה
שכתוב בתורה ולעולם יראו מן הקב לשום על
לבו שלא ישבר אהבת השם וזאת היראה
היא יותר טובה מן האהבה ויעיר שידע
האדם כי גופו ומתקן ביצורות כל העולם וכל
מעשה בראשי ומעשה מרכבה הכל רמוז
ומיטיר בבנין גוף האדם ומעיל ומע
והנשמה היא דומה כמעט מזער הקבה
ותתחבר הגוף הזה שהוא עולם קטן עם
הנשמה שהיא דומה לבוראה והזוכה לדעת
זה העניין הוא יכין נפלאות הא כוונת
יש יכולת ביד האדם להתפחר ולירא מן הש
תחילת היראה להזהר מכל מה שהקב הזהר
עליו ולתקן כל המעשים על פי התורה ולקיים
כל דברי חכמי ולהתהגג בקדושה ובטהרה
וכל מעשיו יעשה לשם הא בלבד ולא
ייקרא ירא השם אותה האיש המדקדק כמ
בחדשות לקיים כל דבר וקטן ודבר גדול ולא
ולמסור נפשו על קיום המצות אבל מי
שלא יחוש לדברי חכמים ואומר מי יוכל
לקיים הכל הוא רחוק מאד מן היראה הט
הטהורה והודיע להתקרב אל אדו ה
היראה ירדוף אחר מעשים טובים ויקטן
עצמו לעשות כל מעשה אפי אם הדבר
כמו שטות בעיני העולם ודאי לפני השם
הוא גדול הלא מיעיבו כה אל הזקן שהי
רין לפני כמו עבד והיה האדם כה
במעשיו שלם כיראה ובשהוא זוכר השם
יתברך כל מיכרו מרוב מדרא אשר הוא יראא
הפנו מן הוא רואה לדעת עליהם שלא
סוד אל יראיו וכריתו להודיעם ודאי לבבו
שלא יראה אי אכבר הקב רואה שלא רואה אל
יראיו ומראה עליהם כמה הגה
בעבן ה אל יראיו ובהנו לו מזון שלא ברוה נתן

לירושלים ומספיק כל צורכם שלא יהיו מחסור
לירושלים ומתן להם כל טוב לכל עשיהו ומזונה
להם הדרך שלא יהא המישל ירוץ יי ירעב בו
בדרך ינחה והמליך מלוה להם שלא חוצה
ומלוך יי סביב לירושלים לרומם ועשה להם
גם שלא נתתי לירושלים גם התנוסס ועשה
להם ישועה שלא קרוב לירושלים ישועה ומרחם
עליהם שלא ריחם יי על ירושלים וחסדו עליה
שלא נבר חסדו על ירושלים ומתן להם טובה
גדולה שלא מה רב טובך אשר צפנת ליראיך
לירושלים פעלת לחוסים בך ״ וילון סוטה ספר המידות

כיום טוב היה כטוב וכיום

רעב רוחה גם זאת זה לשמחת זה עשה הא
מן זה הפסוק אומר שלמה המלך על דבר
שרוחה אשר כל מה שבעולם כעולם הכל
זה כנגד זה כייב יש בעולם טובה כנגד
הטוב יש רעה יש מור כעולם כנגד זה יש
חושך ומפלה בעולם יש ימים ובהרות כנ
כנגד זה יש יבשה יש מדבר ויש יישוב
יש הרים וגבעות יש גאות ועמקים ויש
חומעות ויש קרירות בעניין זה עברו הכל
ובכל אחד ואחד יש כו טובה ורעה וכל הכם
לב נוטל מכל אחד ואחד מה שיש לו הטוב
ומזנו כגון היאור טוב יותר מן החושך
אך בחושך יש טובה שבלילה יש מנוח
לכל לשון מה שאין כן ביום ובחושך אדם
עולה ומוציאין הכוסים עליו ובעניין זה
יש בכל דבר ודבר והכל זה לשמחת זה וכן
האדם נברא בעניין זה שכל מידותיו
ושטותיו הכל זה לשמחת זה כגון הגאוה
והענוה היצר והשמחה וכל מידה ומידה
שיש בה יעדין המרחיקין אותו מן הדרך
הטובה והישרה ועל זה שאומר יעזוב רשע
דרכו וגו׳ ויש בכל מידה ומידה ומידה אשר
בהן מתקרב הבאן והמשכיל לעבודת
השם ״ ועבור אשר ראינו כי המידות
רבים בכל מידה לכן באנו לפרר המידות
בדרך קצרה לעשות סימנים ויהיו הסי
הסימנים הללו סדורים בסדר ותהיה מודעא
בהם ומים תהיה בעניין שיבאיר אל
הגאוה וזכירוך הסימנים הללו להשכיל
רוחך כי תחשוב כמה נתעלו בעולם
בגאוה וכשררה ונשכחו כלא היו ובכן
הם לכן הזדבק בענוה ״ ומים תהיה
בעניין שיבאיר אל הכעס וזכירוך הם
הסימנים האלה להסיר כעס מלבך ומים
תהיה בעניין שיבאיר לאהבת שלום

זה וזכירוך הסימנים האלה לעזוב כל האה
האבות כי הכל וכלה ותפוס אהבת
השם כי היא האהבה האובחרת ״ ומים
תעשה שום מעוה וזכירוך הסימנים
האלה שתעשה המעוה לשם שמים לא
לבוין כה בכוונה טובה ״ ומים תהיה כע
בעניין שיבאיר לך להרחיקו מן השם
הנכבד וזכירוך הסימנים הללו להעביר
הטירדא ולהביא מחשבותיך למעלה ליחד
לך לאלהים ״

הגאוה

היא מידה רעה ומאד מאד
במידת הגאוה ישכח האדם
השם הגדול כי כל רעת המדגאה להתגדל
ולהשתרר ומפל כשעשה מעוה חושב כי
בדעתו לקבל שכר מן השלם וחושב בדעתו
שכל הילחתו מדוע הכמתו מן הגאוה ומן
ועבירות רבות כגון גזלה ורדיפת כבוד ומחלוקת
מחלי דעלה ותחרה חלק שלא לשמה ולא
ידה על האמת ומתביש לשאול מה שאינו
יודע ויבא לידי גזל ועבה ומעוה יתירה לו
רשות ולשכוח השם ומהמעוה ומכזה לכל
אדם ומתכבר בקלונם ״ כלל של דבר כלל
המדגאה יש שער גדול פתוח הבנים כו
יגיר הרע ולכל המחשבות ומי שלא יעלה
כלבו לפתוח השער הרע הזה יהיה מבור
מן שלם הכון ״ לכן המשכיל יזהר מאד
מן הגאוה שלא יתגאה לא בגופו ולא בשערו
ולא בראשו ולא בגרגרו ולא בידו ולא בקולו
ולא בריח עפו ולא בלשונו ולא במאכלו ולא
בלבושיו ולא יתגאה בלבו כי תועבת ה׳ כל
גבה לב ״ וזה דבר גדול אשר בגבהות הלב
עקרו תועבת ה׳ ומשרי האדם אשר יבקש
בדבר זה להבין העניש הגדול הזה על דבר
קל כזה בנים נבשלים בזה והמשכיל יא
ימלא נפשו שלא לקרוא תועבה ״ השם
הזה ומבור ומאד ומאד דעלך ומלעגם ש
שהגאוה נעה אפי הכי מעוה לאדם
שיהיו מלבושים נקיים ומאכלו עלי וכלו
נקיים ושלחנו נקי ונפש נקי כי הדר הטהרה
זהו הנקיות וכל זה יכון לשם שמים וכן
לשלם יביה נפשו לא מעלה ומתרעם על
נפשו תמיד כמה שהוא מתרעם עבודת
השם ויהיה זהיר להוכיח את הרבים ולא
ולעזוב נגד הרשעים להשפילם לפי יכ
יכולתו ולהודיע תועבתם כדי להתרחק
ובהם ומעלם שדבר זה נראה כמו גאוה
אפי הכי מעיר לעשות כן אך יכון לשם
שמים ובתחילה יראה שלא יכוה לבלי קל
קלקל במלחמות הרשעים שלא יעבו שמו
בהפסדו ומעיר לבקש רחמים על זה

יום כ״ח כסלו יהיה מזר בנהמות יהי דבר ״ ומים שמש יהי שנה טובה ״ ומים כרח אלול יהי מזר ירקי גנות
הרבן ״ ומים שמש יהי כיומה המדיה יהי רעב ״ ומים כרח סיון יהי מזר חלים יהרן ״ ומים כרח אדר יהי שמש טובה
יהי בחיות השדה ״ ומים כרח תמוז יהי מזר מים יבכו ״ ומים שמש והיה דבר כעולם ״ ומים כרח מרחשון יהי מזר גדיים

וכיומו כזה שידריכהו השם בדרך הישר
העזה היא ד׳ שורש העבודה ועיקר
ולא מעשה טוב ומעשה ה׳
העשו ומקובל לפני השם ״ ומה העזה ש
שיהיה בעשו ומחשב עצמו כאין ומעוע
ושפל רוח ורוח נשברה ונעלדו כרשע
וכזמן שהוא שחי כטובה יחשוב שהשם
הטיב עמו בדוב חסדיו ושהוא אינו ראוי
לטובה טובה ״ וגם הבע יחשוב על המעע
שיש לו שמעו ראוי מפי לאותו המעע כי
מה יש לו להחשב יותר ומיתשב יותר
שהשם עשה עמו לפנים ומשורת הדין
ודבר לו על עובותיו ומשתחוה לו ומחשוב
גדולות הוא ולא מעשים טובים שיוכל לעשו
ואינם כי אם טיפה כים כנגד מה שהוא ח
חייב לעשות ויהיה עמו ושפל רוח לפני
כל אדם לפני הקטנים ומאמו ומחזיק כל אדם
שב יותר ממנו ולא יחוש על הכבוד לקבל
שכח מבט אדם ולא יחוש על מיזון שיבזו
אך ישמח על הכיזוי ומחשוב שהוא ראוי
לזה ״ ויהיה עכר בשמה פיגעים הבעה
והם המחילה בעת הכעס ומעייב שכח ל
ומאוב שיהיה הכל שוה בעיניו ולהעדיק
הדין בעת ההפחד ולהשפיל עצמו בעת
שפע הטובה בעשר ובעם ובכמרה
ולדך מעצמו ולפיים את מי שהרע לו ל
ולהתנהג מעבה רך ולהיות שמח בחלקו
אך לא יהיה עמו לפני הרשעים כמילי ב
דשמי ולא יוכיח אותם לפי כוחו ולא ״
יירוק מידת הגאוה בעניין המלבושים לאמאות
העלם שיהיו סבורים שהוא חסיד והוא
שמה רעות בסתר לגב רעת הבריות ״
הכושת הכוישן לא כמהרה חוט
מחה הכושת ומתוך ש
שלא לשמה לבסוף יעשה לשמה אדר
ומעלה העליונה היא שיתביש לפני השם
וישיג זה העניין כהתבודדו לחשוב כגדל
השם ״ ובתקום מעוה יסיר הכושת מעל
פנו שלא יבוא שום מעוה עבור הכושת
וזה הכושת רע מאד אם יעזוב המעוה
בעבור הכושת אז אם לא ישאל מה שאינ
ידע ומחמ שיתביש ולא יכייש שום
אדם לא בעניין התוכחה אם לא יקבל בנחת ״
העזות המידה הזאת רעה ומאד
והעיז פנו נגד הרשעים
נגד מוכיחו אז לכפר מעלה ובפיקדון וכן
וכיומו כזה אך טוב העזות נגד הרשעי

שלא להגרות על שקריהם ושלא להפכים
עמהם ולהעיז פנו כדי לקיים המצות ״
היהבה המידה הזאת רעה מ
כמו הדק ומות והיא
עקרת כל מידות עובות אהבת ממון ומ
ואהבת עשים ואהבת אב ואם ואח ומחות
וקרובים ומישו ואהבת גופו ומי היא
ואהבת הכבוד ואהבת התענוגים באוכלה
ובשתיה ושמה ועד המלבושים כל אלו
האהבות ומעבירות האדם שלא לעשות
הטוב ורוב העלם נבשלים בהם ורבים יפלו
ולא יקומו אך מי שרוצה להתחזק על מעבו
יוכל להתגבר ולעשות כל האהבות האלה
לשם שמים ומשרי לומי שזוכה לזה
ומעיר לאדם כל האהבות ומדבק כ
באהבת הבורא יתי כי האהבה הזאת עיקר
על כל המעלות ועבור שהאדם מלובש
בגוף ומבוע בחשק זה העלם שהוא ע
שוא ושקר עלכן קשה היא מאד להשיג
והאהבה היא שיאהב אהבה גדולה יתי
מאד עד שתהיה נפשו קשורה בשמה
ולהבריח מלבבו מעזות הגוף ותענוגי
של עלם זה והאהבה עזה ומתגברת
על לבבו וכל ההשות של עלם זה הכל כאין
כנגד תוקף הגבורות שמחת אהבת השם
ומין כל חכם זוכה לזאת האהבה וזה דבר
ידוע ובור שאין זאת האהבה בקשרת
בלב האדם עד שיעזוב כל מה שבעולם
השנאה זאת המידה רעה
מי ששונא חכירו וה
והשונא ומעשים טובים ומעיר לזהר מאד
שלא לשונא כל אדם ובנים בעלים בזה
אך טובה לשונא הרשעים ולשונא ומעשים
רעים ולשונא כל מה שמעביר אותו ומרחקו
מאהבת הבורא ולאהבת כל מה אשר יקר
יקרהבו לעבודת הק׳ ״
האכזריות המידה הזאת רעה
כי כל המידה הזאת
לא ירחמו על העניים והם נוקמים ונוטרים
איבה ונוגבים איבה ונוגבים ונזלים ולא יל
ירחמו ומעשים יתום ואלמנה אך נגד הרע
הרשעים יהיה אכזרי ויהיה אכזרי על גו
ונפש לשרוח כתוחה ומרעות וכן על בנו יה
יהיה אכזרי שיטריחם לעסוק כתורה ומ
ומרעות כפי כחם והכל במידה שוה לפי
הרחמנות זאת המידה טובה ומאד
לרחם על העניים הש

חזון ומרמ

הבירות

הטובים ורחם על הכהנות ורחם על עני
עמנו ועל כסו ומזבח לזכותם לחיי עד
אין יהיה רחוק על הרשעים אין ורחם
על גשם ועל כסו שלח לברוח כתרי וכחיו

הדיוקה זאת המידה רעה ורע
מאד והדיוק על שלם זה
לשון תשובה זה רעה מאד ומאד רע הי
הדיוק אחר עבירות אך הדיוקה טובה
לדיוק על מישעי השמרנו כתובה וכמיעות
לדיוק ולפחד שמא שמא לחמרו ויחזור
תמיד ולא ידיוק ולא ידיק ומשום דבר הי
המוטעו ומעבודת השם ולשלם ידיוק ומשני
ומשמותיו וידיוק שמא גורם הפרעבורת
הבמים ושלם וידיוק שמא מוכל שכר מע
ומעשיו הטובים כשלם זה וידיוק תמיד
שמא אין ומעשיו מקובלים לפני השם
ולשלם ידיוק ומעבר על כבוד השם וכבוד
התורה וכבוד ישרל אשר מתמעט ועל ע
עבירים כאילו יגדל תמיד

השמחה זאת המידה טובה
ונאה ומאירה פני של
אדם וכל העשה ומעשה בשמחה יש לו
שכר גדול ואין חקר ומעשיו הטובים
אשר יעשה בשמחה ולהבעים זמירות
ולשבח בשמחה ולקבל כל המאורעותיו בש
בשמחה ולשמוח בשבטות ובמים טובים
בשמחת הלב ולשמוח לב העשים והאכילים
אך השמחה מאד טובה ולשמוח בבנים
ולשמוח בעבירות ולשמוח מאד בע אדם
אז ולשמוח בתקלת בע אדם אך אם יהיה בחלקו
שמח ומשמח בעבודת המקום ובתורה

הביטחון שורש הביטחון הוא
שמחמוך על חסד ב
אל שיעשה לו הטוב בכל עניניו והוא כו
בוחר לו הטוב יותר ומה שהוא בוחר לע
לעמנו ומעיר הטובה לדע שהקב הוא ה
החומל ומשמיט ומעלים עשן מחנו ומאיר לו
מוכע ומעשות חפיצה של הבטוח והוא
ידע מה טוב לו והוא מהגיון ומשמרו עד
היום ואין אדם יכול לכרוח ומהבטחו ולא יג
יגיע לו נזק אז טובה אלא בראשות הלל והוא
בתכלית הדיבות והחסד ואין לו הפסק
לעולם ועד והוא מאה ומחשבות הלב ומ
ומדע אם בוטח בו בלב שלם ובטח בשם
על עניני גופו ופרנסתו ובטח בו שיתן
לו השגת יד לפרנס אשתו ובני בנו ולה
ולהדריכם בדרך ישרה ובטח בו ש
שיטהר לבו ליגע עתו לעבודתו העליונה

ובטח בו שיזמין לו המיעות ולמאור התורה
ושיתן לו היכולת לעשות הכל ושישרות לו בכל
מיבריו כמנוגה וכמיון ליחד הלב אליו ובטח
שיזכהו שיראה בחיי בהנהה כמאות משיח
ובמיין בית המקדש ובטח שיזכה לעולם
הבא לעולם הגדול הבטוח כלב שלם יביא
אותו הביטחון שלא יעבור אדם אחרתו ל
להתרעות אלהן ולא יסכים עם הרשעים
בדבר שהוא כנגד השם הבוטח נפשו ב
בחנוחה ומיטו ומיטר על שום עניין ומעב
ומעבינו כי הוא יודע שהבורא מהביא
לוטכתו בעולמו ובאחריתו וישים דאגתו
ומכלו על מה שהוא ומעבד ומעבודת הש
ולא על עולם זה אך הביטחון מיטו טוב
כשילך בדרך ומפוכן מו שיבנים עצמו ב
בעניני סבבה ומאמר הנע בוטח בשם
שמשיעני מן יעשה עבירות חכילות ה
חכילות ומסמוך על זה שיחשוב הנע בוטח
בשם שיכפר לי כי רחמן הוא מין זה דרך

החרטה זאת המידה היא דרך
לתשובה מפני העבירו
מין מתכפרות אלא בחרטה אך היא רעה
אם עשה מיטה ומתחרט עליהם

הכעס כל מיני ובינים שלעין בו
ומין השכינה שורה עלין
ושובה תלמודו ומכל לידי עשות ומידוע ש
שעותיו הרוכים ומזכיותיו ומין הפקדן ה
ולהד כמה עבירות כמות מן הכעס אך
עריך לכעס לבעבים להטיל מיחה על כיתו
ועל אותם השומעים לוסרין ולתלמידין
ומלכם שבועם לשם שמים יכעס בחידה
ומיראה עצמו כאילו כועס אבל כלבו לא יהיה כעס

הרצון זאת המידה טובה כי היא
מתרצה בכל עניניו ומיטו
ומהרהר אחר השם והעולם ומוכים אותו
מפני שהוא רואה בבני אדם והם מרעים
בו והוא מעביר על מידותיו והוא מקבל
מוסר כי הוא אלא רצון לעשות טובה אך
הרצון רע ומאד להתרעות בדרכי הרשע

הקנאה מידה רעה ומאד לקשו
בבני אדם מן הקנאה ומו
לידי חמדה ולידי גזל ומהלוקת אך יקנא בי
מיראת השם ובלומדי תורה יקנא לעשות
כמעשיהם והפרוש מן הקנאה והחמדה
שכרו הרבה ומאד

הזריזות זאת המידה טובה לעולם

הזה ולעולם הבא אם יש לאדם מלאכה
שיעשה בזריזות הספיק את עצמו ו
ובע ביתו וכל אדם יעשה בזריזות
וכן לעניין הלימוד ועשיית היה זריז
וכזה העניין יעלה וכל מעלות טובות
אך הזריזות רע ומאד כשהוא זריז ב

העצלות עצלנו מקולקל ומאד
בעולם הזה ולעולם הבא
אך העצלות טוב כמן המתעצל לעשות רעו

הנדיבות זאת המידה טובה ה
ומאד שהיה נדיב בה
כמונו להיות ומתן ולעשות לבנים מש
ומשורת הדין ושלא ידקדק עם חבירו עבו
דבר ומעט ולתת ערקות ולהשאיל כלין
וספרין ויהיה נדיב בגופו לטרוח עבור
אחרים ויהיה נדיב בחכמתו ולהדה לכל
אך לא יהיה נדיב ופזר לריק ולתן לרשע
אז ולאלות תאותו

הניקנות זאת המידה רעה כי
מי שהוא מי עין לא
יוכל לרחם על העניים והוא שטוי על הב
הבריות כל כי לא יוכל להבעות בע אדם ומיטו
מהדר המיעות אך זאת המידה שהוא
עצמו לבדו ומאן ולמלאות תאותו

הזכירה זאת המידה טובה מאד
לזכר כל עניני כל משא
ומתן שלו עריך לזכור כדי שיהיה מדע
ונשיו כמוהו וכזאת המידה ידעה
התורה והמיעות שישים על לבו לזכור
הכל ולזכור אחריתו וראשיתו ומין כין
ומה לך ולזכור תמיד את יוצרו והבו
והטובות שעשה לו שברואו וגדלו ונע
ושמוו והודיעו חכמה ודעת ותן לו ב
תורה הטהורה ויהיה חדר לדברו כתן ל
עברי המלך הטהרים לדבר המלך ויחשו
ולזכור אשר כל הדברים עשים שלהם
כמן השמש והירח והארץ נותנת את
יבולה וכן יעשה הוא שלחותו וכמו שא
שאדם טורח לעשות ולשתו שהוא אוה
כן יעשה ריצון מהבכו הגדול הקל ויחשוב
אך הוא זריז לזה העולם כל שכן שיכין
עבדה לדרך הגדול והרחוק להיות ומקושט
ולפרוע חובו מה שנתחייב לוצר הכל
ובכן מה הפרש יש בין עליונים ותחתונים
ויקשור רעתו אל נעמאות עולם הטו

ויזכור תמיד יות השם כמה שבותיו ל
ויזכור תמיד חטאיו כדי להיטהר על
שהכעיס האדון הגדול אך זאת המיד
ומינה טובה לזכור הכלי העולם ורוב ה
התחבולות אז לזכור אם חבירו פשע כעבדו

השכחה זאת המידה אינ
טובה יום שוכח
אות ודברו ויום שוכח שעותין ואם
ישכח מה שהוא לומד ואם חבירו עשה
לו טובה ושוכח אך טובה הוא ששכח
פשעו מה שפשעו חבירו לעבדו

השתיקה והדברים אומרו ה
חכמים לו מיעות
לגוף טוב ומשתיקה רוב דברי העולם
הכל הכלי הבלים לכן ירבה בשתיקה ול
ולשמוע חרפתו ולשתוק וכשאדם
מסופקם אם ישתוק אז ידבר ידבק ב
בשתיקה אך דברים טובים יותר טוב
הם ומשתיקה כמן לדבר בדברי תורה
ובדברות שמים והמשכיל יזהר מדברי
בטלים ומשיחת לרים ושיחת עשים
ירמת שוים כלב המרבה דברים זה מי מפשר

הלייענות הנותן דופי בבני אדם
נקרא לון אין להתלוצ
על שום אדם והמתלוצן על עשה מיטו
זה רע ומאד כי רבים מתלעגים מלעשות
טוב עבור הלייענות אך טוב להתלוצ ל
על עשוי רעות כדי שיתבעו מן הרע

השקר אין האדם יכול לדות ל
אמיתי אם לא שיתקן ה
מידותיו כי כל אדם מושך דבריו מחמ
מידותיו ומהבי אדם שלא ישקר מעבי
בדברים בעלי שאין בהם ממש כי גדול
עונשן של שקרן אך פעמים התירו ח
חכמים לשקר בהבות שלום ולשבח הכלה
ובמו שמצי ובמסכת ובפורים

הענוה הענוה היא נבראות ה
ומקום עהרה ומאד
אין מעלה לאדם כמעלת הענוה להיות
אומיתי בכל דברין ולכל מדותיו ולהיות
אומיתי כמחשבותיו והמגבע ומעלה
הזאות כל הדברים שיחשוב ושידבר
יתקיימו ויראה כלילה חלומות ומאד
ומרע עתידות

החניפות זאת המידה רעה
מאד והחניף ומגבב ל
רעת הבריות והמחניפים לרשעים בח

בחליקת לשון כזה נמנעים מן התשובה
ואז שומעין כן חלפתיו ויום שברה אב
מגרופה של חנופה נתעוותו הדינים ונס
ונתקלקלו המעשים ולא יוכל אדם לומר
לחבירו ומעשיו גדולים ומעשיך ומילו
והחטיפים להם לושותו משוקם שלום בית
לבעל חובו שלא ילחיצנו ולרשע שלא
יזיק לו ולכן שילמדנו תורה וכן מינו
להחכם ולתלמידיו ולחבירין כדי שילמדו
וכדי שישמש לדברין לקבל תוכחותו

לשון הרע זאת המידה רעה מאד ומופלגת מאד ומאת
יוסור לספר בגנות חבירו והוא לשון ה
הרע שיאמר כך וכך עשה פלוני כך
וכך היו מבותם כך וכך שמעתי עליו
וכל האומר שקר על חבירו זה כקרוב ל
שם רע ובודאי המרגל בלשון הרע הוא
פורק על שתים מעלין וקשה מאד לע
לעשות תשובה מעון זה המספר לשון
הרע על בעלי תשובה בזה מחטיא את
הרבים לגעול דלתי התשובה וכן רע
מאד המספר לשון הרע על גבוהי ערך
הטובים ועל עשרי מיטה וירוא שמי
גדול שנשו מנשוא ויהר מאוסף לשון
הרע ולא יספר בטובתו של חבירו בפני
שונאו יש עון הנקרא רכילות והוא
המגלה לאדם מה שחבירו דיבר עליו
ובזה גורם שנאה ורוב שרים חייב
מותה לדונו לכף זכות וגם לפי אם הדבר
נכון. הוא יותר מלזכות. כיצד יש
להבריא לזכות. ואם הדבר נוטה לחוב
יהיה מעלה ספק. ומי שרוב מעשיו
רעה יש להבריא מעשיו ודברין לחוב
המספר דבר לחבירו אין לגלותו כלום ג
ראשונו וכל דבר הטומר בפני שלשה
בני אדם אין בו משום לשון הרע ואם
האומר הזהיר את השומעים שלא יגלו
יוסף אומר בפני רבים יש בו משום לשון
הרע ומיטה שאר לשון הרע על בעלי
עבירות ובזותם ולהשמיאם בעיני הבריות
כדי שיבדלו מהם וכן על בעלי מחלוקת
מיטה לספר לשון הרע. מקור גדול יש
תחת הלשון כגון המאמר ודבר ירמיה
שמים ולהתפלל ולהוכיח ולעות בנו אחרי
לשמור מלשונות וכן כל השומעי לגנאי
ונכחם מוכיחים ולחם עניים ודבר על לבם
דברי נחומים להיות קבל בשירו ותשובתו
ובדברי אמת

לבד יש חכמות גדולות של עבירות ועל דרך
זה יחשוב עם נפשו על כל מיטה ומיטה
ואז יגיע לתכלית התשובה. ודע האדם
ואמנם שאין התשובה השובה לפני המקום
אלא שיהרהור אדם אות עצמו ותרוח לקיים
כל מיטה ומיטה כהלכה. ומי שישים כל
טורחו על זה העניין הרי זה תשובה גמור
ויתקן כל מידותיו על פי התורה והמיעות

והנה יש חדברים באדם אשר בהם יעשה
כל מעשיו. האחדים מן העניים ב הריח כנ
בטיבים ג כפה יש שש מקומות הדיבור
ואכילה הרי ה הידים ו הרגלים ז הערוה ח
והלב מלך על כולם להטיה את כולם לפי חפיט
ועל אילו ח מאברים ישים מחשבתו לדקדק
בדקדוק לאל שכל אחד ואחד יהיה מורגל
בעשייתו המיטה. והראש לכל הגדרים
שישמור אות עצמו שלא יתן אות עצמו בל
בזה שאיבה שלו. ובזה העניין ישבר
אות התאוה כי בודאי התאוה והחמדה
הוא ראש לכל הקילקולים ואחריהן גערות
עבירות רבות לכן יתאמץ להעמיד עצמו
הלחם כנגד התאוה והחמדה ולשמור עצמו
ובזה יתקן כל עניינו. ומיום שהתחיל
לשוב יסכים במחשבתו בהסכמה גמורה
לקיים כל המיטות שאפשר לו לקיים לשם
ואז הקב המקיל עמיד התשובה לסייעו ל
ולתת לו כח לעשות תשובה אפי בדבר שאין
כחו של אדם יכול להשיג הקב יעזר את לבבו
לחזקהו לעשות תשובה. ובלבד שידקדק
עצמו לטרוח במיטות כלב שלם באמת בזה
יגיע ומעלה התשובה. גם יעיר להזהר
מאד מאד להתרחק מן הרשעים ומן המיעב
שלא להתעסק עמם לא במשא ומתן ולא ל
בלימוד ולא לשמוע דבריהם כי הם מסיתים
את לב האדם. וכמעט כל התשובה תלויה
בזה ויגל עצמו יום אחר יום חדש וחדש
שיתחבר במקום אחד בסתר לבדו ולבדוק
עצמו לתקן הנהגתו על פי המידות הכתובו
בספר הזה לבדו מכל מידה יד הטוב שכה
להתנהג בזה ולבדוק עצמו לתקן מעשיו
על דרך המיטות ויכין חסרונותיו כמיזה
ומיטה ומיטה טורחו שלא להשתדל בכל כחו
להתאמץ בה. ומיזה ומיטה אין ידו משגת
לקיימה. ועל כל הדברים ישפוך נפשו ל
נוכח פני השם שיעזרהו לקיים מיטותיו
ויתן לו לב שיספיק לעשות ריטנו ושיתן לו
לב שומן להאמין בו באמונה שלימה ולבטוח
בו בביטחון שלם. ובאותו היום יקדש עצ

עצמו לטהר מחשבותיו ויחשוב על המו ת
שיכלה נפש ויהיה עפר ה ויחשוב על ריב
והיגם ומי שמא שם מוך יהיה עניינו מו
מופסד בהפסד גדול. ויחשוב על נעימות
עולם מאשר שם תענוג ומין חקר. ויחשוב
במחשבות מכוונות על גדולת השם ועל
נפלאותיו וטובותיו וינעים זמירות והלל
בשמחת הלב וישתחוה לפנו לפני מ
אדונו ומן סבל מי שהיה רגל בזה העניין
מגיע ומעלות רבות. בעלי תשובה יהיו
שפלים ונבזים על ידי התשובה יגיע עד
כמו כבוד שב שובה ישל עד ה אלהיך

היראה לעולם יעשה אדם ריגון
בורחו ולא יראה שום
אדם מן מלך מן שר ולא ייראו ומשום
יסורין ומשום יגער רק בורחו יראו לבד
ולא יגר מפני מיש. וזאת המידה רע
מאד בזה העניין שיעזוב מיעות בורחו
עבור מורא כב אדם לבד שליר מלכבו
כל המחדים ולא ישכון בלבבו רק מורא
השם לבד כי יראת השם היא עטרת פאר
של כל המיעות. ושוב מעט יראת השם
מאוצר רב ומהומה בו והיראה המשלה
מכל שיראה מלפני השם כל כך שיהו מ
מיכרין נתעים מחמת הוראה כעבר ש
שהוא נתעב ונבנע לפני המלך בשעה
שהוא נגער בו וזה העניין קשה להשיג
יוד מי שמרגל מחשבותיו להרהר תמ
שהשם רואה מחשבותיו ומתבונן בכ
בנפלאותיו בעומק הלב בהתון וקוצר
מחשבותיו ומעלה לשכון בגהלי מרום
בזה העניין יכול להתקרב אל אור היראה
הטהורה להופיע עשוטותיו לידע רזי

הנה השלמנו פיטמי המידות בראוי
מעט להזכיר האדם שיזהר
בהם להסתפק מהם ומכל אחת ואחת בא
במשקל. ודע כי המידות אחוזות זו בזו
ומדובקות יחד וכולן גערות זו אחר זו
ואם יתן אדם רשות לייצרו הרע לעבור
על אחת אז יהו כולן נשמעות ומאנו
ונשל ואדם שיש לו חוט של משי וחזק בו
מיקליות דרך נקבי מקליות וקשר קשר
אחר לעשה ואותו הקשר מהוקק כולן ו
ואם תירו הקשר אז גופל מקליות אחת
ואז יפלו כולם זו אחר זו. כך אם תתיר
ממך קשר מידה אחת אז לא תכל להחזיק

ולבד יש חכמות גדולות של עבירות ועל דרך
זה יחשוב עם נפשו על כל מיטה ומיטה
ואז יגיע לתכלית התשובה. ודע האדם
ואמנם שאין התשובה השובה לפני המקום
אלא שיהרהור אדם אות עצמו ותרוח לקיים
כל מיטה ומיטה כהלכה. ומי שישים כל
טורחו על זה העניין הרי זה תשובה גמור
ויתקן כל מידותיו על פי התורה והמיעות

הנה יש חדברים באדם אשר בהם יעשה
כל מעשיו. האחדים מן העניים ב הריח כנ
בטיבים ג כפה יש שש מקומות הדיבור
ואכילה הרי ה הידים ו הרגלים ז הערוה ח
והלב מלך על כולם להטיה את כולם לפי חפיט
ועל אילו ח מאברים ישים מחשבתו לדקדק
בדקדוק לאל שכל אחד ואחד יהיה מורגל
בעשייתו המיטה. והראש לכל הגדרים
שישמור אות עצמו שלא יתן אות עצמו בל
בזה שאיבה שלו. ובזה העניין ישבר
אות התאוה כי בודאי התאוה והחמדה
הוא ראש לכל הקילקולים ואחריהן גערות
עבירות רבות לכן יתאמץ להעמיד עצמו
הלחם כנגד התאוה והחמדה ולשמור עצמו
ובזה יתקן כל עניינו. ומיום שהתחיל
לשוב יסכים במחשבתו בהסכמה גמורה
לקיים כל המיטות שאפשר לו לקיים לשם
ואז הקב המקיל עמיד התשובה לסייעו ל
ולתת לו כח לעשות תשובה אפי בדבר שאין
כחו של אדם יכול להשיג הקב יעזר את לבבו
לחזקהו לעשות תשובה. ובלבד שידקדק
עצמו לטרוח במיטות כלב שלם באמת בזה
יגיע ומעלה התשובה. גם יעיר להזהר
מאד מאד להתרחק מן הרשעים ומן המיעב
שלא להתעסק עמם לא במשא ומתן ולא ל
בלימוד ולא לשמוע דבריהם כי הם מסיתים
את לב האדם. וכמעט כל התשובה תלויה
בזה ויגל עצמו יום אחר יום חדש וחדש
שיתחבר במקום אחד בסתר לבדו ולבדוק
עצמו לתקן הנהגתו על פי המידות הכתובו
בספר הזה לבדו מכל מידה יד הטוב שכה
להתנהג בזה ולבדוק עצמו לתקן מעשיו
על דרך המיטות ויכין חסרונותיו כמיזה
ומיטה ומיטה טורחו שלא להשתדל בכל כחו
להתאמץ בה. ומיזה ומיטה אין ידו משגת
לקיימה. ועל כל הדברים ישפוך נפשו ל
נוכח פני השם שיעזרהו לקיים מיטותיו
ויתן לו לב שיספיק לעשות ריטנו ושיתן לו
לב שומן להאמין בו באמונה שלימה ולבטוח
בו בביטחון שלם. ובאותו היום יקדש עצ

התשובה טוב

לגבר שיהיה מקדים לשוב בעודנו בר
ושלו ויעורר לבו בכמה עניינים שיה
שיחשוב ויחריתו שיעריך ליתן חשבון
לפני הק על כל מה שעשה ומעשיו ל
הן דברים הן מעשים הן מחשבותיו
לכן יפחד מן הדין הגדול ומן הדינים
הקשים. ויחשוב על התשובה הגדולה
הנעלה ליעדיקים. ויחשוב איך אדם
מוהב תענוגים בעולם הזה שהם תע
תענוגים של הבל והם פוסקין לפי שעה
לכן יחמוד התענוגים הגדולים שלעתיד
שאינם פוסקים לדורי דורות ולעולם
ועד. ויתחרט תמיד על חטאיו ויעשה
דרכו הרע ויעטעד בלבו ויעטעד ביטם
ובכסף ובמספר ולבש שק ומרד עדין מ
ועלין. ובדאוג מעונש עונותיו ויתגיש
לפני הק ויהיה נכנע לפני השם ויתחנן
לו מרפאו ויהיה הגל מעבה רך ובשי מ
ויעשבר התאוה ויפרנשו אופי מן המותר
ויתבונן מאיזה אבר חטא ובאותו אבר יזהר
ועשות מיטה בכל יכולתו ויחפש רכיבו
לידע העבירות שחטא מנעריו ויתודה
עליהם. וירבה לעשות גדרים שלא ל
יוסיף לחטאו. וידע באיזה אבר עביר
יש מלקות אז כרת אז מיתה ולפי החטא
יעטעד. ויהיו העבירות הקלות חמורו
בעיניו ויזכיר בוודאי עונותיו ועון מב
אבותיו ויעזור בלבו שלא יחטא עוד.
ויתפלל לן שיעזרהו על תשובתו ויבקש
שיכפר לו וישיב הנשל קודם הודוי. ואם
אין לו יבקש מן השם שיתן לו השגת יד
לרוב. ויגדל עצמו לעשות חסד ואמ
ואמת. ויהיה חטאיו נגדו תמיד. ויחשוב
בעודנו בני בחזק כוחו ויכבוש יצרו בעוז
יראת השם וישיב רבים מעון

שורש התשובה שילמוד תלוך
מיעות
עד שיהיו שנוים ומחודדין בפיו וערוכים
בשפתיו ויהגה בהם תמיד. ועל כל מיטה
ומיטה ישים על לבו לחשוב עם נפשו אם
קיים אותה מן לא כגון בעניין לחשוב אם
ריקדק התפלל בכוונה אז לא. אז אם נהגה
מן העולם הזה כלא ברכה. ואם ידע בעצמו
שלא חש לזה הרי חטא כל ימיו וכשיתחמו
יחד כל אילו העניות הרי מזאת המיטה

בשום מידה בדמיי לכן שאור כל המידות
בכל כחך ושרו תוכל להשכיל בהם וכזה
העניין תשלים בעצמך לשם הנכבד לידבק
בו ותזכה להיות מיוחדו שב עליהם המשכיל
יזהירו כזוהר הרקיע וגו׳ סליק

שלום רב ליוהבי תורתך ואין לנו
מכשול

כתיב

עשה גדולות עד אין חקר
ונפלאות עד אין מספר אילו
גדולות שהקבה עשה כי מדת האור שבשבע
שהרם בו לשמש עם משתו אור הקבה לו
ולאור המזרח על ההריון רע שבזה הלילה
יצירת האור ומדע פלוע ומתה שהאר לך
מתה טיפה ושל מתה וזרה מתה בגרון
לשש מאות ושישים וחמשה חלקים והוא
נעשה כן ומטל הטיפה בידו ומז מביאה
לפני הקבה ומאר לפנו רשע עשיתי כל
אשר צויתנו וטיפה זו מה תהיה עליה
בגזר אם יהיה גבור או חלש או עשיר או
עני מזה מו מכוער זכר או נקבה זה רמ
דאמר הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים
שב ועתה ישר מה השם שואל ממך כי אם
ליראה אותי מיד ראז הקבה ולאור המי
המזרח על הרוחות ואר לו הבנו ל הרוח ל
פלוע ותימרו כך וכך וכן הוא עשה לכל
רוח הבריות העתידים להבריות מיום
שנברא העולם כולם מזומנים שב מה
שיהיה כבר נקרא שמו ומז האור המלא
ומכיא רוח לפני הקבה מיד כורע ומש
ומשתחוה לו והקבה אומר לרוח הבנם
לאותו טיפה מיד פותח הרוח פיו ואומר
לפנו רשע רי לו לדור בעולם שהיתי בתוכו
מיום שנבראתי אל תכניסני בה שהיא ט
שמיאה ומרוחה ומלא טהורה וקדושה
והקבה אומר לו העולם הבא שתכנס בה
יפה הוא מן העולם שהיית בו ולא יצרתיך
לא יצרתיך ואלא כדי שתכנס לתוכו מיד
נכנס הרוח לתוך הטיפה והרוח בטל כרחו ל
וחוזר המלאך הטיפה והרוח בתוך מעי
אמו ומזמנן לו שני מלאכים ושומרין ל
אותו שלא יפל האם ומר דלק על ראשו
ומביט ומראה מסוף העולם ועד סופו
ובמקום נועלי המלאך ומשיחינו בגן ל
עדן ומראה לו כל העולם הצדיקים שיו ל
יושבין בכבודו ועשרותיהם בראשם
אומר המלאך לאותו הרוח ואומר לו אותה

ירעדמי הם הלל אומר לו לאן חוזר
ואומר לו אותם שאותה הרוח נוצרו הם
הרוח כרחותך במעי אמו ושמרו מצות
וחוקים של הקבה אחר שיצאו לאויר
העולם ולפיכך יש להם שמחה זו ואתה
דעלך שסופך לעמות לאויר העולם אם
תשמור מצותיו וחוקותיו של הקבה ל
תזכה עם אילו ואם לאן סופך לחרות
ולמות לתקום אחר אושר אוראך ולעבר
מלכו ולהנים ומרוה לו הרשעים שמ
שהלאך המות עוברין אותם במלקות של
אש ומעקרין ומין מרחמין עליהן ואומר
המלאך אל הרוח הלל נוצרו מטיפה הזה
במעי אמו ומצאו לאויר העולם ולא ש
שמרו מצותיו וחוקותיו של מי שאומר
והיה העולם ולכך עדרונו ועתה כבר מ
לך שסופך לעמות ואל תהי רשע אלא
הוי צדיק ותזכה לעולם הבא ומעיני ע
שכך אומר לו שב ומרוטו ואומר לו יתאור
דברי לכך שמרו מצותי וחוקותי ומצ
ומצאילך כך מן הבוקר עד הערב ומראי
לו כל המקומות שעתיד לדרוך פעמין
ושעתיד לדור בו והקבר בו ואחר כן
ומראה לו כל העולם העוכים והרעים ול
ולערב החזירו במעי אמו והקבה מסגרו
בריח דלתים ואומר לו שהקבה עד פה
תבא ולא תעסיק ומוצה המלאך ל חדשים
במעי אמו ול חדשים ושנים דר בו
בחדור האחרון ול חדשים ומצעים ב
בחדור האמצעי ול חדשים אחרונים
בחדור העליון ואוכל מה שהאם אוכלת
ושותה כל שהאם אוכלת ושותה כל מה
שהאם שותה ומין מוצין רע שמא
יהרגו את אמו לכן אומר ששה גדולות
עד אין חקר לסוף הנעל זמן שתיכנס אמו
העולם אומר המלאך כבר אומרתי להקבה די
לי בעולם ומשון וכו מיד אותו המלאך מ
מכה אותו מכה גדולה ומוציאו לעולם
בעל כורחו וזהו שאמרו רבותינו בעל ל
כורחך אתה נולד סליק יצירת האור

אתה אדרת יצחק הק יעלנו ואחזק

עקידת יצחק

כתי ואשכם
אברהם בבקר
ויחבוש את
אתנו ויקח את יצחק בנו ויבקע עצי עולה וילך

ויצחק בנו אומר יצחק לאבין לאן אנו הולכין
אומר לו בנו להקריב קרבן אומר יצחק הנה
הבה האש והעצים ואיה השה לעולה מ
מיד ידע המחשבות של אבין ואומר לאבין
הוא ידע המחשבות של אבין ואומר לאבין
כעור שהין מהלכין כדרך בן השטן לו
לאברהם ורוצה לו כזקן אחר אל לאן אותה
הולך אמר לו להתפלל אמר לו מה ענוך יש בל
בעצים ובאבנים ובמאכלות אמר לו נהיה
יום אן אנים ונשחט יפה ונשרף ונאכל
אמר לו עני זקן מה אתה רואה לעשות לו
אותה רואה לאבר בחור מה כזה שאתן לך
הקבה ואמה שנה אל על דעת בן אדם הולך
כאן שרוצה השטן שלא היה לו לאברהם
הלך לו מאבל יצחק וברוצה לו בבחור אמר
לו בחור ומה נחמר לאן אותה הולך אמר
לו לאמר תורה אל בחור מה ונחמר יב
יבמרו רחמי עליך ואל תשמיתך כי אבין
שונה זקן ואין ידע מה הוא עשה
ורוצה לאבדך אל הרי נפשי מתוה לך
להקבה וכל מה שיראה הקבה לעשות
ומאי יעשה ושאב הלך אבל שרה ול
ואמר לה אברהם ויצחק הכבן הם אומרה
הלכו לאמר תורה אמר לה עליה דוייה ש
שחוה וזקיה אברהם אישך הוא ומשוגע
ומעורר הלך לו לשחוט את בנו אומרה לבע
כן לו האומיה לו כלום כאן שריאה שלא ל
מעשית ומחשבתו עשה עמנו כבהר גרל
כאן שהגיע לבחל אמר אברהם ליצחק הנ
המתן לי מעט ואל אמר מדר תחילה ואמרה
שמקו ומיד אברהם עד חיי הטהר ולא ל
הן הנים הגיע עד יכאן אמר לו יצחק רב
אחרי אל תירא וכן עשה לו הגיע ע
חיי הנהר שהגיע הנהר עד גאוריהם
אומר אברהם כבן שב לוי וירוע לפנר
שריתי ועשות רצונך ועתה אם עוכבי
אנו מי מיחיד שאך בעולם מיד גער הקבה
בשטן ובהפכו הנים כבשה והלכו לתקום
שאל המקום והיה אברהם בנה מזבח ל
ויצחק היה מסדר מבעים אמר יצחק לאבין
זריז עצמך ומשוך ומוסר ידי ורגלי
שאני בחור כן שלושים ושבע שנים ואת
זקן ובשאומה הסכין בידך כן מוגעת ול
ומתחר ומבעיב כך מתוך הבעיה יהיה
ביאה ומופסל ואלו בבקשה מאך ומבא ל
שחוט אותי ושרוה אותי פה והולך קצני
אל שרה אמי ותעמ בתיבה שלה כשנמירה

וכל זמן שתלך אל התיבה תהיה מזכרת
ממנו ושר אומר יצחק אבא כשתשחטני
ותבדל ממנו ותלך לשרה אמי ותשיל היכן
יצחק מה תאמר לה ומה תעשו לזקנו ל
לזקנותיכם אמ לו יודעים אנחנו שמעמנו
ומיכנו מחריך והוא שנחמנו עד שלבו ל
גולדת לבו והוא יחמנו מיום זה והלאה
מיד ערך העצים ועקד אותו על המזבח
ונתנו שתי מרכותיו על לבו בכח גדול
והקבה ראה לב עקוד ומעקד שהן שוין
והין דמעות נופלות מעיני אברהם והין
נופלין על קומת יצחק מיד נשל המלאכות
נגבה נגייה גדולה אמר מי אלך לאמר שרה ל
ואומר אמרי שחטי שחטת מיד בכו המל
המלאכים כמר נפש אמרו אברהם היה מ
מבעם אומרים היכן מתן שכרן של עובדי
דוכים נפלו המעשות של המלאכי השרת על
הסכין ולא יכלה לשחוט ולא שלטה ביטאמו
של יצחק כשהגיע הסכין על גרונו של ל
יצחק פרחה נשמתו של יצחק מיד כמ
השטן לשרה אמי יצחק שנעקד ואברהם
שמר עליו לשוחטו הגביה השטן את
שרה ראה שיצחק עקוד ואברהם שומר
עליו לשוחטו מיד פרחה נשמתה מיד אמ
הקבה לאיכון אל תעשהו לשוחטו אמ
לאברהם אל תשלח ידך אל הנער ואמר רבני
הרב דברי התלמוד דברי מי שומעין מיד
ויקיצו מלאך השם שיעת מן השמים מיד
התיר ומזר נשמתו בו ומתר על רגליו ומיד
מחייה המתים כמותו שעה נשמו אמרת
אברהם אות עינו ואיה ראה ראה אמר אחר
נאחז בסבך בקרנו ולקחו והקריבו תחת
בנו וכשעקדו ונכשחטו וכשנתקו היה
אומר זה תחת בנו ואומר רשעים
כשעה שיעמדו בנו בצרה זכור לפני הבריה
הזאת ויהיה מקובל לפניך כמו שהיה מקבל
מיכור לפניך ומונח על גב מזבח סליק

מעמים מאוכל מחוש

אומדם

לרשמן על שם שומרמו פנו
כשהורה על שבלבל יעקב
אבין והודה ולא בוש והוא אכן רוכין ותל
ותולדותו אשה שנשאה אויב ותפלת נפ
נפלים וטוב הוא לקרשה וכה מכלה ונכשל
טוכה להיין בהודאה שמעמו ראוכן לך
כתי אודם חסר כי דודאי ברמות אדם ופנני
אבן רוכין מעורב מאבן אחר רוכין פלוש לפ
שראוכן הגיעל את יוסף ותערב אהבתו יחיד